

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Jokaiselle nuorelle ainakin yksi harrastus”

Yläkoululaisten nuorten harrastaminen Salossa

Niko Juvonen

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö (210 op)

12 / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Niko Juvonen	Sivumäärä 52 ja 6 liitesivua
Työn nimi Jokaiselle nuorelle ainakin yksi harrastus Yläkoululaisten nuorten harrastaminen Salossa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Hanna Kiuru	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Salon kaupungin nuorisopalvelut, Mariia Silfver	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää salolaisten yläkoululaisten nuorten harrastamista ja harrastamiseen liittyviä toiveita. Tilaajana oli Salon kaupungin nuorisopalvelut, joka toteuttaa nuorisolain perustehtäviä Salon seudulla.</p> <p>Harrastukset ovat suuri osa monien nuorten vapaa-aikaa. Harrastukset mahdollistavat sosiaalisten suhteiden muodostamisen ja uuden oppimisen. Harrastukset ovat näin ollen hyvä tapa toteuttaa sosiaalista vahvistamista, sekä luoda nuorille mielekästä vapaa-ajan tekemistä. Monia harrastuksia jää kuitenkin aloittamatta niiden hinnan takia. Erityisen paljon harrastuksia lopetetaan teini-iässä, joka alkaa yleensä yläkoulun aikana. Vuoden 2015 nuorisobarometrin tulosten pohjalta monissa kunnissa on tehty harrastustakuu-valtuustoaloitteita, joiden tavoitteena on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle ainakin yksi harrastus. Vaikka harrastukset tuovat mukanaan monia hyötyjä, saattaa liika harrastaminen johtaa burn-outiin eli loppuun palamiseen. Harrastustoiminnan kirjon tulisikin mahdollistaa myös vähemmän painostavia, rennompia ja vapaamuotoisempia harrastusmuotoja.</p> <p>Opinnäytetyön kautta toteutettavan kehittämistyön tavoitteena oli tarkoitus luoda ideapankki, joka pitää sisällään ideoita harrastustoiminnan muodoista, joita Salossa voitaisiin toteuttaa. Ideapankki muodostui opinnäytetyöhön liittyvän kyselytutkimuksen sekä benchmarkingin kautta. Tällä tavalla ideapankkiin saatiin sekä jo hyväksi todettuja harrastuskäytänteitä sekä erityisesti kyselyyn vastanneiden salolaisnuorten toiveita vastaavia harrastusmuotoja. Perimmäinen ideapankin tarkoitus oli luoda helposti käytännössä toteutettavia harrastusryhmiä, joita Salon nuorisopalveluiden lisäksi voivat ottaa käyttöön muut harrastustoiminnan järjestäjät Salon seudulla.</p> <p>Opinnäytetyössä käytettiin kahta kehittämistyön menetelmää, kyselyä sekä benchmarkingia. Kyselyn tavoitteena oli selvittää Salon alakoulujen kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen luokan oppilaiden, yläkoululaisten sekä toiseen asteen opiskelijoiden vapaa-ajan viettoa, harrastuksia ja niihin liittyviä toiveita sekä nuorisotiloilla käymistä. Kyselyyn vastasi 1992 nuorta. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan kyselyn tuloksia vain yläkoululaisten osalta. Näin toimitaan siksi, että yläkoululaisten keskuudessa harrastusten lopettaminen on yleisintä. Lisäksi opinnäytetyöhön liittyvien resurssirajoitteiden takia laajemman joukon tarkasteleminen ei olisi ollut mahdollista. Tuotoksessa on kuitenkin hyödynnetty kyselyn tuloksia koko vastaajaryhmän osalta.</p> <p>Kyselytutkimuksen tuloksista käy ilmi, että vastanneilla nuorilla oli harrastuksia sunnilleen yhtä paljon kuin muuallakin Suomessa. Vastaajat mielsivät harrastukset erityisesti liikuntaharrastuksiksi, vaikka harrastamisen käsite voisi olla laajempikin. Vaikka monella oli harrastuksia, lopetettiin harrastuksia myös paljon. Tämä harrastusten lopettamismäärä kertoo, että harrastukset vaihtuvat useasti, tai harrastuksia on useampia joidenkin harrastusten jäädessä pois ajan myötä. Myös halukkuutta aloittaa uusi harrastus oli melko paljon. Tuotoksen kannalta merkittävin tutkimustulos olivat nuorten toiveet harrastustoiminnalle. Vastauksista erottuu selvästi muutamat toivotut harrastukset, jotka ovat lähes kaikki liikuntalajeja. Tuotos ja opinnäytetyö tuo ammattialalle helposti käyttöön otettavia harrastusmuotoja, ja levittää samalla aiempia hyväksi todettuja käytänteitä. Opinnäytetyö vastaa valtakunnallisesti pinnalla olevaan harrastustakuun aloittamaan harrastustoiminnan kehittämisaaltoon Salon seudulla. Opinnäytetyö on mahdollistanut myös nuorten vaikuttamisen harrastustoiminnan kehittämiseen Salossa.</p>	
Asiasanat harrastukset, yläkoulu, vapaa-aika, informaali oppiminen, sosiaalinen vahvistaminen, kvantitatiivinen tutkimus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Niko Juvonen	Number of Pages 52
Title A hobby for every young person free time activities of upper comprehensive school students in Salo	
Supervisor(s) Hanna Kiuru	
Subscriber and/or Mentor City Of Salo Youth Affairs, Mariia Silfver	
Abstract <p>The purpose of this thesis was to collect information on hobbies and free-time of upper comprehensive school students studying in Salo area. Subscriber of this thesis was Salo city youth affairs which organizes youth services in Salo area.</p> <p>This thesis consists of a theoretical section and a quantitative research conducted in all of the schools in Salo area. The theoretical section explores the changes and important aspects of a young person's life and the positive and negative effects a hobby can have on a young person. Chapter 3.5 also debates whether everyone should or should not have a hobby.</p> <p>The empirical part of the thesis consists of a quantitative research conducted in schools of Salo area. The research was aimed for all of the pupils over the age of nine in the schools located in Salo area. In this thesis only the answers of the upper comprehensive schools are used. Analysing only the data of the upper comprehensive school students makes it possible to go into more detail in the findings. Upper comprehensive school students are mostly teenagers which is a very common age to drop out of hobbies, making upper comprehensive school students an important target group.</p> <p>The results suggest that most of the participants have hobbies. This is also the case nationally in Finland. The majority of the participants believed that a hobby meant being a participant of some sports team or organisation. Therefore other free time activities such as painting or playing computer games was not necessarily considered a hobby. Whilst many participants had a hobby, many of them also had quit a hobby in the last two year period. It seems like changing hobbies is very common among the participants of this survey. Many participants also answered that they would like to start a new hobby. The research also studied the favourite hobbies of the participants and there were some common favourites. Most of these favourites were different varieties of sports activities.</p> <p>The findings indicate that while most of the upper comprehensive school students have hobbies, there is still room to further develop free time activity opportunities in Salo area. New hobby groups can be formed based on the favourite free time activities of the participants. The amount of hobbies quit in the two year period indicates that many young people switch hobbies among their lifespan and having multiple options to choose from makes it easier to find a hobby a young person likes.</p>	
Keywords hobbies, upper comprehensive school, leisure, informal learning, social empowerment, quantitative research	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA	8
2.1 Salon kaupunki ja Salon kaupungin nuorisopalvelut	8
2.2 Harrastustakuu ja harrastustoiminta Salossa	9
2.3 Kunnan velvollisuudet harrastustoiminnan järjestämiseen	10
3 HARRASTUKSET SYRJÄYTYMISEN EHKÄISIJÄNÄ JA OPPIMISEN EDISTÄJINÄ	11
3.1 Nuoren määrittely	11
3.2 Harrastuksen määrittely	13
3.3 Harrastustoiminta nuoren hyvinvoinnin lähteenä	14
3.4 Opinnäytetyön kohderyhmä	18
3.5 Tulisiko jokaisella olla jokin harrastus?	20
4 MENETELMÄLLISET VALINNAT	23
4.1 Kehittämistutkimus opinnäytetyönä	23
4.2 Kysely ja aineistonkeruu	25
4.3 Kyselyn luotettavuuden arviointi sekä analysointimenetelmät	27
4.4 Eettiset ulottuvuudet kyselyn suunnittelussa ja toteutuksessa	31
4.5 Benchmarking ja harrastustoiminnan ideapankki	34
5 TUTKIMUSTULOKSET	36
5.1 Yläkoululaisten vapaa-ajan käyttö Salossa	36
5.2 Salon yläkoululaisten harrastukset	38
5.3 Nuorten toiveet harrastustoiminnalle	39
5.4 Harrastusten lopettamiseen johtavat syyt	42
6 YHTEENVETO	47
LÄHTEET	50
LIITTEET	53

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni sai alkunsa Salon kaupungin päätöksestä vastata Kansallisen kokoomuksen ja Suomen Sosiaalidemokraattisen puolueen valtuustoaloitteeseen koskien lasten harrastustakuuta. Lasten ja nuorten harrastaminen on noussut valtakunnallisellakin tasolla merkittäväksi kehittämiskohteeksi vuoden 2015 nuorisobarometrissa saatujen tulosten jälkeen. Nuorisobarometrissa kävi ilmi, että peräti yli kolmasosa (35%) barometrin kyselyyn vastanneista oli jättänyt aloittamatta jonkin harrastuksen kustannusten takia (Myllyniemi 2015). Tämä on johtanut harrastustakuu nimellä kulkevaan valtuustoaloitteeseen, johon on vastattu useassa kunnassa. Valtuustoaloitteen tavoitteena on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle ainakin yksi harrastus. Aloitteen mukaan jokaisella lapsella on oikeus harrastukseen, ja harrastustoiminnan merkitystä perustellaan sosiaalisten taitojen kehittymisellä, oppimisen edistämällä sekä sen tuomalla mielekkäällä vapaa-ajan tekemisellä. Harrastustoiminnan todetaan olevan ennaltaehkäisevää työtä, ja sillä on positiivinen merkitys nuoren itsenäistymiseen (Salon kaupungin vapaa-ajan lautakunta 2016). Opinnäytetyössä keskitytään tarkastelemaan näitä väittämiä, ja tarkastellaan myös harrastuksiin liittyviä mahdollisia haappuolia. Harrastustoimintaan liittyvistä haasteista on opinnäytetyön valmistuksen aikana uutisoitu useasti mediassa. Sekä Ylen uutiset että Helsingin sanomat ovat uutisoineet harrastustoiminnan kilpailullisuudesta ja niin sanotun höntsyliikunnan puutteesta harrastuskentällä (Yle 2017; Tiessalo 2017).

Salon kaupunki päätti vastata harrastustakuu-valtuustoaloitteeseen teettämällä kyselyn, jolla selvitetään salolaisten nuorten harrastamista. Valtakunnallisesti katsottuna harrastustoimintaan ja vapaa-aikaan liittyviä tutkimuksia tehdään säännöllisesti, esimerkiksi nuorisobarometrien sekä lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimuksien muodossa (Valtion nuorisoneuvosto 2016a; Valtion nuorisoneuvosto 2016b). Näistä tutkimuksista on kuitenkin haastavaa saada nimenomaan Salon alueen nuoriin sovellettavaa tietoa, ja näin ollen oli perusteltua lähteä tekemään erillistä kyselytutkimusta. Valtakunnallisia tutkimuksia kyettiin kuitenkin hyödyntämään kyselyä suunniteltaessa sekä tuloksia tarkasteltaessa. Vastuu kyselyn teettämisestä annettiin Salon kaupungin nuorisopalveluille, joka tilasi kyselyn toteutuksen Humanistisesta ammattikorkeakoulusta opiskelijatyönä. Kysely toteutettiin huhtikuussa 2017 ja vastaukset kyselyyn

saatiin toukokuun loppuun mennessä. Kyselyyn pyrittiin saamaan vastauksia jokaisesta Salon peruskoulusta ja toisen asteen oppilaitoksista. Kyselyn laajuutta päätettiin hyödyntää selvittämällä samalla nuorten ajatuksia ja tottumuksia vapaa-ajasta, nuorisotilatoiminnasta sekä liikunnasta. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on selvittää, miten Salon harrastustoimintaa voidaan kehittää enemmän nuoria hyödyntäväksi? Olennaista oli myös selvittää, onko tälle harrastustoiminnan kehittämistyölle tarvetta, vai onko nuorten harrastustoiminta Salossa jo niin hyvin toimivaa, etteivät nuoret näe tarvetta kehittämislle. Tämä kysely loi hyvän pohjamateriaalin opinnäytetyölle, ja opinnäytetyön kautta kyselystä saatua tietoa voidaan tehokkaasti tulkita ja tuoda lähemmäksi käytännön sovellusmahdollisuuksia.

Vaikka kysely tuotti Salon kaupungille arvokasta tietoa niin vapaa-ajan kuin nuorisotilatoiminnan suhteen, täytyi opinnäytetyön aihetta rajata tehokkaamman tulosten tarkastelun mahdollistamiseksi. Kyselyn merkittävimmän tavoitteen ollessa harrastustoiminnan kehittämiseen liittyvät mahdollisuudet, muotoutui opinnäytetyön aiheeksi yläkoululaisten harrastustoiminta ja sen kehittämismahdollisuudet Salossa. Vaikka kyselyssä selvitetty muut aihealueet jäivät pois tarkastelusta tässä opinnäytetyössä, näihin aihealueisiin liittyvät kyselyn tulokset on esitetty Salon kaupungille muissa yhteyksissä.

Kyselystä saatujen harrastustoimintaan liittyvien tulosten pohjalta luotiin tilaajalle opinnäytetyön tuotos, joka on ideapankki harrastustoiminnan kehittämislle. Ideapankki syntyi kyselyn vastausten perusteella luoduista harrastustoimintaryhmistä ja malleista, joiden tarkoitus oli vastata mahdollisimman hyvin Salon alueen nuorten tarpeisiin. Ideapankkia tehdessä otettiin huomioon myös muualla hyväksi todettuja käytänteitä. Ideapankkia varten käytettiin benchmarking menetelmää, jonka tavoitteena on löytää muualta tehokkaaksi todettuja harrastustoiminnan malleja, joita voitaisi tuoda myös Saloon. Yhdistelmä hyvää pohjatietoa harrastustoiveista ja toimivia menetelmiä loivat hyvän pohjan kehittää nimenomaan Salon kaupungin tarpeisiin sopivia harrastustoiminnan muotoja.

Ideapankin luomisessa on hyödynnetty kaikkia kyselyyn vastanneiden nuorten vastauksia. Vaikka itse ideapankki muodostuu kaikkien kyselyyn vastanneiden tulosten perusteella, tässä opinnäytetyössä harrastamisen tarkastelu on rajattu yläkoululaisiin

nuoriin. Tämä rajausta perustuu harrastusten lopettamisen yleisyyteen yläkouluiässä. Rajausta on pakollinen kyselyyn osallistuvien laajan ikäjakauman takia. Tarkemmin rajattu kohderyhmä mahdollistaa tarkemman aiheen käsittelyn, ja tämän rajauksen perusteluita ja merkitystä tarkastellaan syvemmin luvussa 3.3.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö etenee luvussa kaksi tapahtuvasta tilaajan ja kehittämistyön taustalla olevien valtakunnallisten suurempien linjausten avaamisesta harrastuksiin ja opinnäytetyön kohderyhmään liittyviin käsitteisiin. Luvussa kolme pohditaan käsitetason lisäksi myös harrastusten tuomia eri vaikutuksia yläkoululaisten elämään. Luvussa neljä siirrytään tarkastelemaan tähän opinnäytetyöhön valittuja kehittämistyön menetelmiä, niiden soveltuvuutta, luotettavuutta, toteutusta sekä niihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia. Viidennessä kappaleessa esitellään näiden menetelmien tuloksia ja tehdään niistä johtopäätöksiä. Yhteenveto luku kokoaa lopulta yhteen opinnäytetyön merkittävimmän annin niin tilaajalle kuin ammattikentällekin.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

Tässä kappaleessa syvennytään enemmän opinnäytetyön tilaajaan. Kappaleessa avataan myös Salon kaupungin nykyisiä harrastusmahdollisuuksia, harrastustakuuta sekä kuntia velvoittavista laista harrastamiseen liittyen. Onnistuneen kehittämistyön edellytyksenä on oman taustaorganisaation ja ympäristön tunteminen. Myös kunnan vastuun tunteminen on tärkeää arvioitaessa harrastustoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia ja rajoitteita.

2.1 Salon kaupunki ja Salon kaupungin nuorisopalvelut

Salon kaupunki on pinta-alaltaan 2168 neliökilometriä, ja Salossa on 5528 asukasta. Salo on perustettu vuonna 1887, mutta se laajeni merkittävästi vuonna 2009. Tuolloin Salo yhdistyi Särkisalon, Halikon, Kiikalan, Kiskon, Kuusjoen, Suomusjärven, Muurlan, Kiskon ja Perttelin kanssa Salon kaupungiksi. Väkilukuun suhteutettuna Salo on yksi kansainvälisempiä kaupunkeja, ja suurin osa Salon asukkaista on muuttanut Saloon muualta Suomesta (Turisti-info 2017.)

Salon kaupungin nuorisopalveluiden tehtävänä on toteuttaa nuorisolaissa määritellyjä perustehtäviä. Näitä perustehtäviä ovat nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukeminen, nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä kasvu- ja elinolojen parantaminen (Salon kaupunki 2017b.) Salossa nuorten palveluihin kuuluu 14 eri nuorisotilaa, skeittihalli Tunneli, erityisnuorisotyö sekä pajatoimintaa että etsivä nuorisotyö. Suurin osa palveluista on keskitetty nuorten keskus Steissin läheisyyteen. Steissiltä löytyy itse nuorisotilan lisäksi skeittihalli, nuorten pajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä erityisnuorisotyön toimipisteet. Steissillä on myös bänditila, joka on ensisijaisesti suunnattu alle 18-vuotiaiden nuorten käyttöön (Salon nuorisopalvelut 2017.)

Salon nuorisopalvelut järjestävät myös erilaisia leirejä, tapahtumia ja retkiä. Vuonna 2017 retkiä tehdään esimerkiksi Linnanmäelle ja Powerparkkiin. Leiritoimintaa nuorisopalvelut järjestävät leirikeskus Leirisalossa, joka sijaitsee Kemiössä. Leirikeskus on

suunniteltu lapsi- ja nuorisotyön, kaupungin sisäisen toiminnan ja yhdistystoiminnan tueksi. Salolaiset yhdistykset voivat hakea Leirisaloon käyttövuoroja. Kesäisin Salon kaupungin nuorisopalvelut tyypillisesti järjestävät lasten ja nuorten leirejä Leirisalossa, tänä vuonna järjestetään yhteensä kuusi 3-4 päivän leiriä eri-ikäisille (Salon nuorisopalvelut 2017.)

2.2 Harrastustakuu ja harrastustoiminta Salossa

Harrastustakuu on valtuustoaloite, jonka tavoitteena on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle vähintään yksi harrastus, riippumatta heidän taustastaan. Harrastustakuuta on valmisteltu useissa kymmenissä valtuustoissa (Kokoomus 2016). Salon kaupungissa harrastustakuu-aloite herätti kaupungin päättäjissä halun lähteä selvittämään kaupungin nuorten harrastamista. Kaupungissa nähtiin parhaaksi lähteä ensin selvittämään nuorten harrastustavoitteita, nykyistä harrastamista ja vapaa-ajan viettoa. Vasta tämän tiedon pohjalta voidaan arvioida, tuleeko Salon harrastusmahdollisuuksia kehittää, ja miten sitä tulisi kehittää.

Salossa on melko runsaasti eri harrastusmahdollisuuksia. Salon kaupungista löytyy kaupunginkirjasto, joka tarjoaa kirjastopalveluja eri puolilla Saloa. Salossa on mahdollisuus osallistua taidenäyttelyihin taidemuseo Veturitallissa, ja Salon urheilupuistoon on keskitetty useiden liikuntalajien harrastustiloja. Näitä ovat tenniskentät, jalkapallokentät, kaksi jäähallia, squash-halli, keilahalli, uimahalli kuntosaleineen, ulkoko-ripallokentät, tennishalli, ratsastustalli sekä Salohalli. Näiden lisäksi alueella on lasten leikkipuisto ja vuonna 2016 rakennettu ulkokuntoilualue. Urheilupuiston lisäksi Salosta löytyy muita liikuntapaikkoja, kuten kaksi frisbeegolfkenttää, melontareittejä sekä kolme skeittipaikkaa. Talvisin Salossa ylläpidetään 23 luistelukenttää (Salon kaupunki 2017c.)

Salossa sijaitsevia harrastustiloja hyödyntää useiden yhdistysten lisäksi Salon liikuntapalvelut, joka tarjoaa ilmaisia liikuntatunteja 13-19 -vuotiaille Lataa liikettä-ohjelman muodossa. Kaikille Salon 7-luokkalaisille on jaettu Lataa liikettä-kortti, jolla pääsee mukaan erilaisiin liikuntaryhmiin ilmaiseksi. Kortti on voimassa 20-ikävuoteen asti (Salon kaupunki 2017a.) Liikuntamahdollisuuksia järjestetään jokaisena arkipäivänä,

ja tuntien järjestäjinä toimivat sekä eri yhdistykset että Salon liikuntapalvelut (Salon liikuntapalvelut 2017).

2.3 Kunnan velvollisuudet harrastustoiminnan järjestämiseen

Harrastustoiminnan järjestäminen ei ole kunnalle vapaaehtoista, vaan kuntia sitovat myös eri lait toiminnan järjestämistä koskien. Kunnalla on velvollisuus järjestää asukkailleen laissa määritellyjä palveluita, ja yksi näistä palveluista on harrastustoiminta. Harrastustoiminnan järjestämisen kannalta olennaisia lakeja ovat laki kulttuuritoiminnan järjestämisestä kunnassa (laki kulttuuritoiminnan järjestämisestä kunnassa 1992/278) sekä liikuntalaki (Liikuntalaki 390/2015).

Kulttuuritoiminnan määritellään olevan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelujen tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kulttuurilain mukaan kunnan tulee edistää, järjestää ja tukea kulttuuritoimintaa kunnassa. Kunnan on järjestettävä asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen ja taiteen eri aloilla tapahtuvaan harrastusta tukevaan opetukseen (Laki kulttuuritoiminnan järjestämisestä kunnassa 1992/278.)

Liikuntalain mukaan kunnan tulee järjestää liikuntapalveluita sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden. Kunnan tulee myös tukea kansalaistoimintaa, mukaan lukien seuratoimintaa sekä rakentaa ylläpitää liikuntapaikkoja. Laissa määritellään myös, että näiden tehtävien toteuttamisen tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä. Kunnan tulee myös huolehtia paikallisesta, kuntien välisestä sekä alueellisesta yhteistyöstä (Liikuntalaki 390/2015 5 §.)

3 HARRASTUKSET SYRJÄYTYMISEN EHKÄISIJÄNÄ JA OPPIMISEN EDISTÄJINÄ

Tässä luvussa määritellään tarkemmin opinnäytetyön kohderyhmä, sekä kuvataan tälle ryhmälle tyypillisiä piirteitä ja ominaisuuksia. Luvussa pohditaan myös harrastustoimintaan osallistumisen vaikutuksia nuoren elämään. Harrastustoiminnan kehittäminen on perusteltua vasta, kun suunniteltu harrastustoiminta tarjoaa kohderyhmälleen enemmän haittoja kuin hyötyjä. Erilaiset harrastukset mahdollistavat erilaisia ympäristöjä oppia, kehittyä ja kasvaa ihmisenä. Ne voivat olla yksilölle merkittäviä hyvinvoinnin lähteitä. Eri harrastustoimintamuotojen mahdollisuuksia ja uhkia käsitellään luvuissa 3.3 ja 3.5. Kappaleessa avataan lisäksi opinnäytetyön, ja erityisesti harrastamisen kannalta keskeisimpiä käsitteitä, joita ovat nuoruus, harrastus, sosiaalinen vahvistaminen ja informaali oppiminen. Nuoruus ja harrastus ovat opinnäytetyön tarkastelun merkittävimpiä tarkastelun kohteita, ja ne voidaan määritellä monella tavalla. Näin ollen on hyvä tunnistaa, mitä näillä käsitteillä tarkoitetaan nimenomaan tässä työssä. Sosiaalinen vahvistaminen sekä nonformaali ja informaali oppiminen ovat vahvasti harrastustoimintaan liittyviä termejä. Harrastusten oletettu positiivinen vaikutus perustuu pitkälti harrastustoiminnassa toteutuvaan sosiaaliseen vahvistamiseen ja oppimiseen, joten näiden termien määritelmät tulevat olla selkeitä.

3.1 Nuoren määrittely

Ihmisen määrittelemisen nuoreksi on hankalaa, sillä määritelmiä on esitetty useita. Nivala ja Saastamoinen ovat luokitelleet erilaisia nuorison määritelmiä niiden lähtökohtien perusteella. Nuoruus voidaan määritellä kalenteri-ian mukaan, jolloin oletetaan että nuoruus alkaa jonkin ikävuoden aikana. Nuoruutta voidaan myös pitää biologisena kehitysvaiheena, jolloin nuoreksi muututaan kun henkilö saavuttaa puberteetin. Siinä missä biologisista lähtökohdista tehdyt määritelmät ovat biologisen elämänvaiheen perusteella perusteltuja, psykologisen kehitysvaiheen lähtökohdista nuoruutta perustelevat määritelmät määrittelevät nuoruuden psykososiaalisten kehitystehtävien ja elämänvaiheiden perusteella. Esimerkiksi nuoren alkaessa keskittymään oman identiteetin muodostamiseen, voidaan tätä pitää nuoruuden alkuna. Instituutionaalinen sijainti voi olla nuoruuden määritelmän lähtökohtana, jolloin nuoruus määri-

tellään jonkin instituution, kuten koulun, mukaan. Nämä määritelmät voivat pitää nuoruutta esimerkiksi vaiheena jolloin henkilö käy yläkoulua. Juridisen aseman lähtökohtaan perustuvat määritelmät ovat täysi-ikäisyyteen liittyviä määritelmiä, johon liittyy rikosoikeudellisen vastuun ikärajan saavuttaminen. Myös yhteiskunnallinen asema voi olla lähtökohdana nuoruuden määrittelemisellä. Tähän lähtökohtaan perustuvat määritelmät pohjautuvat yhteiskunnallisiin tehtäviin valmistautumista, jolloin nuoruudella voidaan tarkoittaa esimerkiksi työhön ja vanhemmuuteen valmistautumista. Nuoruudessa monesti syntyy tiiviitä kaveriporukoita, ja näiden sosiaalisten suhteiden perusteella nuoruus voidaan määritellä läheisten ystävyys-suhteiden ajaksi. Näihin sosiaalisiin tilanteisiin perustuvat määritelmät ovat sosiaalisen kanssakäymisen luokkaan perustuvia määritelmiä. Toiminnan luonteeseen perustuvissa määritelmissä nuoruus käsitetään ajaksi, jolloin henkilö käyttäytyy tehden monia kokeiluja ja pyrkien rikkomaan rajoja. Kulttuuristen tunnusmerkkien kautta tehdyissä määritelmissä nuoruus käsitetään nuorisokulttuuriin liittymisenä, jolloin nuori erottautuu lapsista ja aikuisista kulttuurin kautta, esimerkiksi pukeutumalla nuorille tyypillisiin vaatteisiin. Kymmenennessä luokassa nuoruuden ajatellaan olevan nuorekkuutta ja huolettomuutta, eli nuorekasta elämänasennetta. Tässä määritelmässä iällä ei ole merkitystä nuoruuteen elämänvaiheena (Nivala & Saastamoinen 2010.)

Nuorisolaissa on määritely, että nuori on alle 29-vuotias henkilö (Nuorisolaki 1285/2016) vaikka lastensuojelulaissa nuori käsitetään 18-20 –vuotiaaksi henkilöksi (Lastensuojelulaki 417/2007). Lapset ja nuoret myös itse käsittävät nuoruuden omalla tavallaan. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa selvisi, että tutkimukseen osallistuneista 12-vuotiaista enää 20% koki olevansa lapsia. Saman tutkimuksen mukaan nuorista yli puolet alkoivat kokea itsensä aikuisiksi 21-vuotiaana (Myllynoja & Berg 2013). Nuorisolain määritelmä on siis selvästi laveampi kuin nuorten oma käsitys nuoruuden ajanjaksosta.

Nuoruuden eri määritelmistä huolimatta kaikille eri käsityksille löytyy yksi yhdistävä tekijä. Kaikki teolliset länsimaisen yhteiskunnat määrittelevät nuoruuden tavalla tai toisella elämänvaiheeksi, jossa ollaan siirtymässä lapsuudesta aikuisuuteen. Koska nyky-yhteiskunnassa ei ole tarkkaan määriteltyjä siirtymäkohtia (social markers) jotka läpi käydessään henkilö siirtyisi lapsuudesta nuoruuteen, ovat eri elämänvaiheiden

siirtymäkohdat väljiä. Elämänvaiheiden siirtymäkohtiin vaikuttavatkin enemmän omat päätökset kuin oma ikä (Cieslik & Simpson 2013, 8-9.)

Myös itse nuoruuden käsitettä voidaan jakaa alakäsitteisiin. Monissa yhteyksissä nuoruus on jaettu kolmeen alakäsitteeseen, varhaisnuoruuteen, keskinuoruuteen ja myöhäisnuoruuteen. Näiden määritelmät saattavat hieman vaihdella kontekstista riippuen, mutta varhaisnuoruudella tarkoitetaan yleensä ikävuosia 11-14, keskinuoruudella ikävuosia 14-18 ja myöhäisnuoruudella ikävuosia 19-25 (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166-167.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään Salon seudun yläkoulua käyviin nuoriin. Opinnäytetyön tarkastelun kohteena oleva kohderyhmä on siis rajattu institutionaalisen sijainnin mukaan, jolloin tarkastelun ulkopuolelle jäävät ne nuoret, jotka ovat jo suorittaneet yläkoulun tai eivät vielä ole yläkoulussa. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät myös ne nuoret, jotka ovat koulutuksen ulkopuolella muusta syystä. Tämä rajaus on tehty tiedonkeruuseen ja aikatauluun liittyvistä syistä; koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria on hankala tavoittaa ja tämä olisi vienyt paljon aikaa saada tarpeeksi materiaalia. On siis otettava huomioon, että kyselyn tulokset kuvastavat vain yläkoulua käyviä nuoria, eivätkä kaikkia saman ikäluokan nuoria. Yläkoululaisuuteen perustuva rajaus liittyy myös tässä iässä useasti tapahtuvaan harrastustoiminnan lopettamiseen, joka on käynyt ilmi esimerkiksi vuoden 2015 nuorisobarometrissa ja Helsingissä tehdyssä tutkimuksessa vuonna 2011 (Myllyniemi 2015; Keskinen 2011, 50-51).

3.2 Harrastuksen määrittely

Arkisessa kanssakäymisessä tiedämme välittömästi mitä tarkoitetaan, kun puhutaan harrastuksista. Määritelmää tarkasteltaessa on kuitenkin mahdollista huomata, että harrastuksen määrittelemisen ei ole aivan yksinkertaista. Koripallon säännöllinen pelaaminen urheiluseurassa on selvästi harrastus, mutta onko sen pelaaminen satunnaisesti kavereiden kanssa ulkona harrastus vai vain tapa viettää vapaa-aikaa? Mikäli koripalloilija pelaa ammattilaistasolla korvausta vastaan, onko kyseessä harrastus vai ammatti? Entä onko esimerkiksi vapaaehtoistyö harrastus, jos sitä tekee pari kertaa vuodessa?

Harrastuksen monitulkintaisuus käy ilmi esimerkiksi vuoden 2013 Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksesta. Tutkimuksessa 14% henkilöistä, jotka harrastavat kuntoliikuntaa päivittäin, totesivat samassa kyselyssä, että heillä ei ole mitään harrastusta (Myllyniemi & Berg 2003, 39-40). Samantapaisia tuloksia ilmeni myös tätä opinnäytetyötä varten toteutetussa kyselyssä. Näitä tuloksia tarkastellaan erityisesti kappalessa 5.2

Suomen opetus- ja kulttuuriministeriö on määritellyt erään työryhmän raportissaan termin harrastus seuraavasti:

Harrastaminen voi olla ohjattua tai omatoimista, ryhmässä tai itsekseen tapahtuvaa harrastamista. Usein harrastamisessa yhdistyy yhteisöllinen toiminta ja omatoiminen harrastaminen. Nuorten omatoimiseen harrastamiseen kuuluvat myös vapaaehtoistoiminta sekä tapahtumien ja projektien järjestäminen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

Määritelmä kuvaa hyvin harrastuksille tyypillisiä ominaispiirteitä, mutta ei suoraan määrittele harrastus-termiä kokonaan. Kuten virkkeestä, **harrastaminen** voi olla ohjattua tai omatoimista, ryhmässä tai itsekseen tapahtuvaa **harrastamista**, käy ilmi, opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän määritelmä päättyy kuvaamaan harrastamiselle yleisiä ominaisuuksia vain todetakseen harrastamisen olevan harrastamista.

Tässä opinnäytetyössä harrastuksella tarkoitetaan harrastuksia nuorten oman käsityksen näkökulmasta. Kyselyssä ei ole tarkkaan määritelty harrastuksen käsitettä vaan nuoret vastasivat oman harrastamiseen liittyvän käsityksensä mukaisesti. Tutkimuksesta käy siis ilmi nuorten oma subjektiivinen kokemus omasta harrastuneisuudesta, jonka takia tässä opinnäytetyössä määrittelen harrastuksen seuraavasti: harrastus on vapaa-ajalla säännöllisesti tehtävä aktiviteetti, jonka henkilö itse kokee omaksi harrastukseksi.

3.3 Harrastustoiminta nuoren hyvinvoinnin lähteenä

Vapaa-aika on erityisesti nuorille hyvin tärkeä elämän osa-alue. Se on merkityksellisen sosiaalisuuden, harrastamisen ja sosialisoinnin elämänalue. Pahimmillaan nuori voi joutua vapaa-ajallaan yksinäiseksi ja sivulliseksi, mutta toisaalta hyväksi koettu vapaa-aika tarjoaa nuorelle mahdollisuuksia luoda uusia ystävyssuhteita sekä yhtenäisyyden tunnetta. Nuorelle on tärkeää olla osana paikallisia ryhmiä ja päästä nuorille merkityksellisiin tapahtumapaikkoihin. Nuorille tärkeät tapahtumapaikat voivat sijaita julkisissa tiloissa tai organisoiduissa ympäristöissä niin fyysisessä muodossa tai verkossa (Harinen, Honkasalo, Souto & Suurpää 2009, 11.)

Harrastustoiminta voi kehittää ihmistä ja luoda hyvinvointia henkilön elämään. Harrastustoiminnan hyödyt ovat kuitenkin riippuvaisia itse harrastuksesta; liikuntaharrastus tuo mukanaan erilaisia etuja kuin esimerkiksi musiikillinen harrastus. On olemassa myös kuitenkin kaikille harrastuksille yhteisiä tekijöitä, joista yksilö voi hyötyä.

Kaikelle organisoidulle harrastustoiminnalle yksi yhteinen elementti on sosiaalinen vahvistaminen. Sosiaalinen vahvistaminen on termi, joka on otettu käyttöön syrjäytymisen ehkäisemisen tilalle, sillä sosiaalinen vahvistaminen on vähemmän leimaava käsite (Valtakunnallinen työpajayhdistys Ry 2015). Lundbom ja Herranen (2011) pitävät sosiaalista vahvistamista käsitteenä, jolle on vaikeaa antaa mitään yksiselitteistä määritelmää. Vanha, vuoden 2006 nuorisolaki määrittelee sosiaalisen vahvistamisen olevan nuorelle suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tämän määritelmän mukaan sosiaalinen vahvistaminen on hyvin kokonaisvaltaista yksilön hyvinvoinnin lisäämistä ja edistämistä (Lundbom & Herranen 2011.)

Vaikka järjestö tai jokin muu harrastustoimintaa järjestävä organisaatio ei välttämättä itse määrittele tehtäväkseen sosiaalista vahvistamista, pitää lähes kaikki harrastustoiminta sisällään monia sosiaalisen vahvistamisen piirteitä. Eri harrastukset tarjoavat mahdollisuuksia esimerkiksi uusien taitojen oppimiseen, uusien ihmisten tapaamiseen. Näin ollen harrastukset saattavat olla yksilölle hyvinkin kokonaisvaltainen hyvinvoinnin ja kehityksen lähde.

Useimmat harrastukset mahdollistavat koulun ulkopuolisen oppimisen. Monissa harrastuksissa opetellaan erilaisia taitoja, ja osallistujat ovat yleensä motivoituneita op-

pimaan. Harrastuksissa oppiminen poikkeaa perinteisestä kouluopetuksesta, sillä oppiminen harrastuksissa on yleensä joko nonformaalia tai informaalia oppimista.

Perinteinen kouluopetus kuuluu formaalin opetuksen piiriin. Formaali opetus tarkoittaa tavoitteellista, organisoitua ja strukturoitua oppimista, joka on monesti jonkin instituution tai organisaation järjestämää. Yleensä formaalissa oppimisessa noudatetaan jotain aikataulua tai ennalta suunniteltua lukujärjestystä. Nonformaalilla oppimisella tarkoitetaan oppimista, joka tapahtuu jonkin asteisesti organisoidussa tilanteessa. Nonformaalista oppimisesta ei anneta mitään virallista tunnustusta. Informaali oppiminen eroaa nonformaalista oppimisesta siten, että se tapahtuu aina organisoimattomassa tilanteessa. Se on kolmesta oppimisen tyypistä spontaanein, ja oppijalla ei ole informaalissa oppimistilanteessa varsinaista tavoitetta oppia jotain tiettyä asiaa (Eaton 2010.)

Suurin osa järjestetystä harrastustoiminnasta perustuu nonformaaliin oppimiseen. Jotain taitoa harjoiteltaessa, esimerkiksi bändin harjoituksissa, pyritään oman soittoaidon parantamiseen. Harjoitukset ovat tyypillisesti jollain tasolla organisoituja, sillä sovittuja kappaleita soitetaan systemaattisesti läpi. Harjoitukset eivät kuitenkaan ole samalla lailla kaavamaisia kuin koulun opetussuunnitelma eikä niistä anneta virallista tunnustusta, ja ne ovat näin ollen nonformaalia oppimisen aluetta. Vastaavaa oppimista voi tapahtua esimerkiksi jotain urheilulajia tai videopeliä pelatessa, jolloin pyritään suorittamaan jokin tietty tavoite ilman tarkkaa kaavaa.

Eri harrastukset tarjoavat erilaisia ympäristöjä kehittää itseään. Suosittuja harrastuksia ovat esimerkiksi liikuntaharrastukset. Liikuntaharrastukset auttavat nuorta kehittymään monella tavalla. Yleisesti ajatellaan että erityisesti joukkuepelit edistävät sosiaalisuutta ja kehittävät ihmisen persoonallisuutta. Asia ei kuitenkaan ole niin yksiselitteinen, vaan myönteisten tai kielteisten sosiaalisten vaikutusten laatu ja määrä riippuu siitä, minkälaisia sosiaalisia tilanteita liikunnassa on. Liikunta on enemmänkin sosiaalinen väline tai ympäristö, joka mahdollistaa hyvin sosiaalisen kasvatuksen. Onnistuessaan liikuntaympäristö voi kuitenkin tukea nuoren sosiaalisuutta. Liikuntaa on esimerkiksi käytetty välineenä onnistuneesti epäsosiaalisten nuorten sosiaalistamiseen. Liikuntaympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia tunneperäiseen, kiinnostavaan

ja vuorovaikutukselliseen toimintaan, jossa nuoret ilmaisevat itseään herkemmin kuin esimerkiksi järjestetyissä keskustelutilanteissa (Polvi 2008, 31.)

Liikuntaharrastukset mahdollistavat myös liikuntataitojen tehokkaan oppimisen. Hyvät liikuntataidot tuovat mukanaan monia positiivisia vaikutuksia. Aikaisessa vaiheessa opitut liikuntataidot mahdollistavat osallistumisen eri liikunnan muotoihin, niin harraste- kuin arkiliikunnassakin. Kun jokin liikunnallinen taito on opittu, se pysyy yksilön osaamisessa pitkään. Mikäli liikuntaharrastuksessa tulee pidempi tauko, jo kerran opittu taito on mahdollista oppia hyvin nopeasti uudestaan. Liikunnan harrastaminen kehittää aivoissa uusia aivosoluja ja hermoyhteyksiä eri aivosolujen sekä aivojen osien välille. Harjoittelu vahvistaa näitä hermoverkkoja. Tutkimustiedon mukaan liikuntataitojen oppimisella on myös olemassa siirtovaikutus; liikuntataidot eivät siis ole toisistaan riippumattomia. Keskushermostomme sisältää yleisiä motorisia ohjelmia, jotka vastaavat kokonaisista sarjoista samankaltaisia taitoja. Liikunta auttaa myös motoristen perustaitojen kehitystä, joka kestää läpi elämän. Jo pienillä lapsilla voidaan nähdä eroja motoristen perustaitojen kehityksessä, riippuen siitä millaisessa virikkeellisessä ympäristössä he ovat eläneet. Varhaisnuoruudessa motoristen taitojen oppimisessa siirrytään motorisen kehityksen viimeiseen vaiheeseen, joka on opittujen taitojen hyödyntämisen vaihe. Liikunta on tärkeä osa fyysisen toimintakyvyn edistämistä ja ylläpitoa. Ainoastaan koululiikunta ei riitä tämän toimintakyvyn kehittämiseen, ja siksi harrastustoiminta on hyvä keino tämän toimintakyvyn ylläpitoon koululiikunnan lisäksi. Noin kahdenkymmen ikävuoden kohdalla liikunnallinen toimintakyky alkaa rapistua, mikäli sitä ei kehitetä fyysisen aktiivisuuden avulla (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2000.)

Liikuntaharrastusten etuna onkin mahdollisuus oppia erittäin tärkeitä motorisia ja liikunnallisia taitoja. Samalla mahdollistuu monille harrastuksille yhteinen ympäristö sosiaaliseen kanssakäymiseen ja yhteisöllisyyteen harrastusryhmässä. Muilla harrastustypeillä saattaa olla yhtä hyvä mahdollisuus sosialisoitumiseen, mutta vastaavaa liikuntataitojen kehitystä ei tapahdu muissa harrastuksissa ainakaan yhtä kokonaisvaltaisesti.

Luovilla harrastuksilla on omat hyvät vaikutuksensa nuoren elämään. Jari Sinkkonen (2009) toteaa nuoruuden olevan aikaa, jolloin luovuus puhkeaa kukkaan. Hän esittää

teoksessaan Tor-Björn Hägglundin teorian, jossa erotellaan ruumiin, käden ja sanan luovuus. Ruumiin luovuus on oman kehon koristamista, kehittämistä ja sen liikkeestä iloittamista. Käden luovuus pitää sisällään kaiken sellaisen työn, jossa tehdään töitä käsien avulla. Tästä työstä jää aina jokin jälki ja se tuottaa iloa. Sanan luovuuteen kuuluu sanallisen ilmaisun lisäksi kaikki visuaalinen, kuvan ja äänikuvan kautta tuotettu ilmaiseminen. Sinkkonen uskoo taiteellisen ja tieteellisen luovuuden olevan pitemmälle kehittyneitä tällä luovuuden osa-alueella, ja toteaa sanallisen luovuuden tuovan ihmisiä yhteen harrastusten ja kulttuurimuotojen puitteissa. Nuori voi purkaa kehittymisen riemua tai eksistentiaalista ahdistusta eri taiteen muotoihin, ja luovissa mielikuvissaan nuori voi olla esimerkiksi villi ja raivokas, tai hän voi potea kaipausta jolle hän ei löydä nimeä (Sinkkonen 2009.) Kuten Sinkkonen tekstistä paistaa läpi, taideharrastus saattaa olla nuorelle erittäin hyvä väline ilmaista itseään. Monesti taide syntyy omien tunteiden ilmaisun kautta, ja vaikeitakin tunteita saattaa olla helppompaa käsitellä taiteen kautta. Esimerkiksi Niina Onkamon opinnäytetyötä varten toteutetuissa taidelähtöisissä menetelmissä, menetelmiin osallistuneet nuoret kokivat olevan taidelähtöisestä menetelmästä hyötyä oman kehonkuvansa pohtimisessa (Onkamo 2016).

3.4 Opinnäytetyön kohderyhmä

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat kaikki Salon yläkouluja käyvät oppilaat. Suurin osa yläkoulua käyvistä nuorista on 12-16 –vuotiaita, eli he ovat varhais- ja keskinuoruuden elämänvaiheessa, nuoruuden tarkempia alakäsitteitä mukaillen. Varhaisnuoruudesta käytetään monesti myös nimitystä murrosikä.

Suurin osa 12-16 –vuotiaista nuorista käy läpi puberteettia. Puberteetilla tarkoitetaan biologisen kasvun vaihetta, jossa tapahtuu useita fyysisiä muutoksia. Tässä elämänvaiheessa kasvuhormonin erityis lisääntyy, josta seuraa kasvupyrähdys. Tämän seurauksena nuori kasvaa paljon pituutta melko lyhyellä aikavälillä. Tämä pituuskasvun nopein vaihe alkaa aiemmin tytöillä kuin pojilla, mutta suurin osa pojista kasvaa enemmän pituutta, sillä pituuskasvu kestää pojilla pidempään. Pojille kasvaa myös enemmän lihasmassaa. Toinen merkittävä hormonaalinen muutos on sukupuolirauhasiin erittyvän hormonien lisääntyminen. Tämä johtaa muun muassa pojilla äänen

madaltumiseen eli äänenmurroksen alkamiseen, kivesten ja peniksen kehittymiseen, karvoituksen lisääntymiseen, ja siemensyöksyjen alkamiseen. Naisilla kehittyvät rintarauhaset, rinnat ja kohtu. Lisäksi lantio pyöristyy, sukupuolielimet kasvavat, ja paino lisääntyy. Myös kuukautiset alkavat, keskimäärin 13 –vuotiaana. Molemmilla sukupuolilla hieneritys lisääntyy, ja lisääntynyt talineritys saattaa muodostaa aknea (Kronqwist & Pulkkinen 2007.)

Nuoruudessa kyky ajatella kehittyy konkreettisesta abstraktimmaksi. Piaget'n ajattelun kehitysteorian mukaan nuori oppii 11-15 ikävuoden aikana hypoteettisen päättelyn, jolla tarkoitetaan nuoren oppivan tekemään oletuksia siitä, mitkä asiat johtavat mihinkin. Nuoret oppivat myös deduktiivisen päättelyn taidon, jolla tarkoitetaan nuoren kykyä tehdä erilaisia johtopäätöksiä eri ilmiöistä. Nuoruudessa kyetään käyttämään joustavasti abstrakteja käsitteitä ja niiden pohjalta kyetään tekemään päätelmiä ja erilaisia teorioita. Nuori kykenee pitämään mielessään useita eri näkökulmia, ja kykenee siirtymään eri näkökulmien välillä. Monesti nuoria kiinnostavat olemassaoloa, elämän tarkoitusta ja muita perimmäisiä kysymyksiä koskevat aiheet. Nykytutkijat kuitenkin ovat sitä mieltä, ettei ajattelun kehittyminen ole konkreettisiin ikävuosiin sidonnaisia, vaan osa lapsista saattaa osoittaa ikäluokkaansa nähden korkeampia ajattelun tasoja. Osa vanhemmista eivät niin ikään välttämättä saavuta ikinä korkeimman ajattelun tasoa (Kronqwist & Pulkkinen 2009.)

Nuoruudessa oman identiteetin etsiminen on suuri osa elämää. Erik H. Eriksonin kehitysteorian mukaan jokaiseen ikäkauteen liittyy jokin kehitystehtävä. Nuoruuden kehitystehtäväksi hän määrittelee identiteetin hahmottamisen ja määrittelyn. Kehon fyysinen muuttuminen pakottaa hahmottamaan muuttuneen kehonkuvan osaksi omaa identiteettiä. Eriksonin mukaan nuori siirtyy epäselvän identiteetin vaiheesta identiteetin etsintävaiheeseen, jossa nuori ei vielä ole sitoutunut mihinkään käsitykseen omasta itsestään. Identiteetin etsintävaiheen jälkeen siirrytään omaksutun identiteetin vaiheeseen. Omaksutun identiteetin voi saavuttaa oman pohdinnan kautta tai lainaamalla identiteetin suoraan, esimerkiksi vanhempien odotuksista (Peltomaa, Ahlqwist, Ahokas, Apponen, Kekki, Mikkola, Oilinki, Seitola, Hedman, Mattila, Mikkola & Rytkönen 2008, 188-189.)

Nuoruuteen kuuluu paljon muutoksia. Näiden muutosten tunteminen auttaa hahmotamaan harrastustoiminnan mahdollisia hyötyjä nuorelle. Parhaimmillaan hyvä harrastus ja harrastusryhmä voivat tukea nuoruuden kehitystehtävissä selviytymistä mahdollistamalla esimerkiksi liikunnallisen elämäntavan omaksumisen nuoren identiteettiin. Harrastustoiminta voi auttaa nuorta tukemalla itsetuntoa, luomalla ystävyys-suhteita ja tarjoamalla fyysisiä ja psyykkisiä virikkeitä kehitykselle. Kohderyhmän valintaan on vaikuttanut myös tutkimustieto murrosikäisten harrastamiseen liittyvästä notkahduksesta. Niin vuoden 2015 nuorisobarometrissä kuin vuoden 2013 lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessakin käy ilmi, että noin viisitoistavuotiaana harrastamisen määrä tippuu huomattavasti (Myllyniemi & Berg 2013; Myllyniemi 2015).

3.5 Tulisiko jokaisella olla jokin harrastus?

Eri harrastukset luovat yhteisöjä, tukevat nuoren kasvua ja kehitystä ja edesauttavat taitojen oppimista. Harrastustoiminta ei kuitenkaan ole pelkästään huoletonta hauskanpitoa ja itsensä kehittämistä, vaan harrastukset tuovat myös mukanaan haasteita. Nuoren kiinnostus harrastukseen saattaa loppua, harrastusyhteisössä voi tulla riitoja tai harrastus voi uuvuttaa nuoren loppuun. Monet harrastukset vaativat myös taloudellista panostusta, ja varsinkin liikuntaharrastuksissa saattaa myös tapahtua loukkaantumisia.

Harrastukset aloitetaan monesti jo lapsuudessa, yleensä vanhempien ehdottamana. Tämä saattaa kuitenkin kostautua. Yle uutisoi (16.8.2011) syksyn harrastusrumbasta, jossa vanhemmat alkavat kuumeisesti hankkia lapsilleen syksyn alkaessa uutta harrastusta. Lastenpsykiatri Janna Rantala perustelee kuumeista harrastuksen hakemista vanhempien pelon kautta. Ajatellaan, että lapsi jää ikätovereidensa ulkopuolelle, mikäli hän ei harrasta mitään. Lapselle halutaan mahdollisimman hyvät lähtökohdat elämään, mutta liika painostus saattaa kostautua. Lapsi saattaa uupua jatkuvasta harrastamisesta. Lapsi ei välttämättä ilmaise uupumustaan kuten aikuinen tai nuori, sillä lapsi haluaa olla kiltti ja tehdä kuten hänelle sanotaan. Tällaista loppuunpalamista tapahtuu erityisesti perheissä, joilla on korkeat tavoitteet (Yle uutiset 2011.)

Vanhempien näkemyksiä koskeva tutkimus vahvistaa näiden lasten harrastamiseen liittyvät käsitykset. Paajasen (2001) teettämästä kyselystä käy ilmi, että vanhemmat pitävät lastensa harrastamista suurella arvolla. Kyselyssä tiedusteltiin vanhemmilta, onko heidän mielestään tärkeää että heidän lapsillaan on harrastuksia. Vastaajista 45% piti lasten harrastamista erittäin tärkeänä ja 35% varsin tärkeänä. Kysyttäessä syitä harrastamisen tärkeydelle, vastattiin erityisesti lapsen sosiaalistumiseen ja kehitykseen liittyviä tekijöitä. Useimmiten mainittuja syitä olivat lapsen sosiaalistuminen, ystävien saaminen, lapsen kehittyminen ja uuden oppiminen. Mielekäs ajanviete lapselle oli listalla viidentenä. Vain 91 vanhempaa 1556:sta vastanneesta mainitsi tärkeäksi lapsen mielekkään ajanvietteen (Paajanen 2001, 41-42.)

Vaikka aiemmin mainittu Ylen uutinen koskikin lähinnä lapsia, saattaa loppuunpalamista tapahtua myös nuorille. Toisessa Ylen uutisessa (19.6.2012) todetaan, että Suomessa liikuntaa harrastavien 13-15 –vuotiaiden määrä laskee nopeammin kuin missään muussa länsimaassa. Syynä tähän on uutisen mukaan liika kilpailullisuus ja harrastusten viemä aika. Uutisen asiantuntija Jukka Karvinen toteaa, että urheiluseurat keskittyvät kilpaurheiluun ja se ei kiinnosta kaikkia nuoria. Harjoituksia saattaa olla 4-5 kertaa viikossa. Hän toteaa harrasturheilun olevan Suomessa vielä lapsenkengissä (Juote 2011.)

Helsingin sanomien hieman tuoreemmassa (7.1.2017.) artikkelissa on kysytty asiantuntijoiden mielipiteitä nuorten harrastamisen lopettamiseen. Erikoistutkija Anu Gretschel toteaa uutisessa nuorille olevan tärkeää, että tarjolla on myös vain yhdessäoloon perustuvaa höntsyliikuntaa tavoitteellisen ja ohjatun toiminnan rinnalla. Nykyiset harrastukset ovat hyvin organisoituja, ja ei-tavoitteellisen harrastuksen löytäminen voi olla hankalaa. Gretschel pitää tärkeänä myös nuorten omaa mahdollisuutta vaikuttaa omien harrastustensa sisältöön. Nuorille riittää oma paikka ja porukka, sillä he osaavat itse järjestää omaa tekemistä (Helsingin Sanomat 2017.)

Harrastustoimintaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon harrastusten rasittavuus ja niiden viemä aika. Vaikka harrastustoiminta itsessään on kehittävää ja saattaa tukea nuoren kehitystä, se saattaa myös muodostua liian raskaaksi ja aikaavieväksi. Tarjolla tulisikin olla perinteisten ohjattujen harrastusten lisäksi myös vapaamuotoisempia mahdollisuuksia viettää vapaa-aikaa. Kuten Ylen uutisen (2011) asiantuntija totesi,

helposti ajatellaan että lapsi jää ikäistensä ulkopuolelle ilman harrastusta. Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa kuitenkin havaittiin, että erittäin useasti vapaa-ajan aktiviteetteihin osallistuvat nuoret kokivat itsensä keskimääräistä yksinäisemmiksi (Myllyniemi & Berg 2003, 43). Aiemmin toteutetussa nuorisobarometrissä todettiin myös säännöllisten vapaa-ajan viettotapojen olevan käänteellisesti verrannollinen vapaa-ajan aktiviteettien monipuolisuuteen. Tämä tarkoittaa sitä, että säännölliset harrastukset vievät aikaa muilta vapaa-ajan aktiviteeteilta, jolloin nuoren vapaa-ajan käyttö voi jäädä yksipuoliseksi (Myllyniemi 2009, 29-30).

Harrastustoimintaa suunniteltaessa tulisikin muistaa tarjota myös vapaamuotoisempia ja vähemmän velvoittavia harrastuksia. Harrastusryhmät, jotka eivät sitouta nuorta tulemaan paikalle useaan kertaan viikossa, tarjoavat stressivapaamman harrastusmuodon johon on helppo tulla mukaan. Lasten ja nuorten harrastuksiin pakottaminen saattaa johtaa uupumukseen, ja vapaa-aikaa voi käyttää kehittävästi ilman säännöllistäkin harrastusta. Näin ollen harrastustoiminnan kehittämisen tavoitteena ei tulisi yksinomaan olla kaikkien nuorten saaminen harrastuksiin, vaan monipuolisen ja laadukkaan harrastuskentän tarjoaminen jokaisen kunnan alueella.

4 MENETELMÄLLISET VALINNAT

Tutkimustyötä voidaan tehdä monella eri tavalla. Valtaosa nuorisotutkimuksista tehdään englannin kielellä, ja englanninkielisessä tutkimusyhteisössä tutkimustyön metodologialla tarkoitetaan yleensä tutkimustyöhön valittuja tutkimusmenetelmiä. Näin ollen yksittäisissä tutkimuksissa metodologiaa tarkastelevat luvut käsittelevät kyseiseen tutkimukseen valittuja tutkimusmenetelmiä. Klassinen käsitys tieteen metodologiasta on kuitenkin laajempi, pitäen sisällään tutkijan eettiset käsitykset, ihmiskäsityksen, tutkittavat kohteet, sekä tutkijan epistemologiset ja ontologiset oletukset eri teorioista ja tutkimusmenetelmistä (Puuronen 2005.) Tässä opinnäytetyössä käytetään kahta kehittämistyön menetelmää, benchmarkingia ja kyselyä. Tässä kappaleessa keskitytään tarkastelemaan näitä kehittämistyön menetelmiä koskevia valintoja, menetelmiin mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä, sekä arvioidaan kyselyn luotettavuutta.

4.1 Kehittämistutkimus opinnäytetyönä

Tämä opinnäytetyö on luonteeltaan kehittämistutkimus. Kehittämistutkimuksessa yhdistyvät kehittämis- ja tutkimustyö. Kehittämistutkimus lähtee aina muutostarpeesta, ja sen tuloksena syntyy jokin tuotos. Tavoitteena on siis muuttaa jotain toimintoa parempaan suuntaan kohti valittua tavoitetta. Kehittämistutkimus itsessään ei ole tutkimusmenetelmä, vaan se on monimenetelmäinen tutkimusote tai tutkimusstrategia. Kehittämistutkimuksessa käytetään erilaisia tutkimusmenetelmiä kehittämiskohteen sopivalla tavalla. Tässä tutkimusotteessa monesti yhdistyvät sekä laadulliset että määrälliset tutkimusmenetelmät. Tämä tutkimusote on hyvin lähellä eri organisaatioiden oman toiminnan parantamista ja kehittämistyötä. Sen kohteena voivat olla esimerkiksi tuotteet, palvelut, prosessit ja toiminnot tai asiantilat. Kehittämisen kohteen on oltava sellainen, että siihen voidaan vaikuttaa. Tähän kohteeseen pyritään vaikuttamaan jollain keinolla. Tätä vaikuttamiskeinoa kutsutaan interventioksi. Interventiolla pyritään parantamaan kehittämiskohdetta, jonka takia toiminnan kehittäjän tulisi tietää, miten interventiotoinenpide tulee vaikuttamaan kohteeseen. Tämä voi kuitenkin olla vaikeaa, sillä intervention vaikutuksia ei välttämättä tiedetä, varsinkin

jos toteutettavia interventiotoimenpiteitä ei ole tehty aiemmin. On myös mahdollista että tehtyjen interventioiden tulokset eivät johdu itse tehdyistä toimenpiteistä, vaan jostain kolmannelta tekijältä, joka on vaikuttanut tulokseen. Muutoksen aikaansaamisen kannalta on tärkeää tunnistaa sekä tulosten syy ja seuraus eli kausaaliiteetti. Näin tiedetään mitkä toimenpiteet auttavat saamaan muutosta toivottuun suuntaan. Tarvittaessa muutoksen havaitsemiseen voidaan käyttää mittareita, joilla mitataan muutoksen vaikuttavuutta. Mittareita valittaessa tulee pitää huolta, että ne mittaavat haluttua kohdetta (Kananen 2012, 19-24.)

Kuten kehittämistutkimuksissa, tässäkin opinnäytetyössä on tutkimuskohde, kehittämistavoite, kohderyhmä ja tuotos. Opinnäytetyö koskee salolaisten yläkouluikäisten nuorten harrastustoiminnan kehittämistä. Näin ollen tutkimuskohteena on salolaisten nuorten harrastaminen ja harrastamattomuus. Harrastustoimintaa ei kannata lähteä kehittämään, ennen kuin tiedetään mitä nuoret haluavat harrastaa. On tärkeää myös selvittää, kuinka monella salolaisella on jo harrastus. Mikäli jokaisella salolaisella yläkoululaisella on jo harrastus, ei välttämättä ole tarvetta lähteä kehittämään uusia harrastusmahdollisuuksia heille. Myös vapaa-ajan käytön selvittäminen auttaa uuden harrastustoiminnan kehittämisessä; mahdollisista yleisistä vapaa-ajan viettotavoista saattaa olla mahdollista rakentaa harrastusryhmiä. Vapaa-ajan viettotapojen selvittäminen auttaa myös hahmottamaan, onko nuorten vapaa-ajan käyttö heidän hyvinvointiansa ja kasvuaan edesauttavaa. Tieto vapaa-ajan aktiviteeteista auttaa arvioimaan harrastustoiminnan kilpailijoita, ja sitä, kannattaako näiden vapaa-ajan aktiviteettien kanssa lähteä ylipäättänsä kilpailemaan. Syytä on niin ikään harrastustoiminnan lopettamisen selvittämiseen. Voimmeko kenties vaikuttaa harrastusten lopettamiseen? Näiden haluttujen tietojen pohjalta tutkimuskysymyksiksi muodostuu seuraavia kysymyksiä: Kuinka moni salolainen yläkoululainen harrastaa jotain? Mitä he harrastavat? Mitä he haluaisivat harrastaa? Miten he viettävät vapaa-aikaansa? Haluaisivatko he aloittaa uuden harrastuksen? Millaista harrastustoimintaa he haluaisivat kaupunkiin? Ovatko he lopettaneet jonkin harrastuksen ja miksi? Vasta näiden tietojen pohjalta pystymme suunnittelemaan, miten pystymme luomaan harrastusryhmiä joihin nuoret haluavat varmasti osallistua.

Tutkimuksen kohderyhmä on luonnollisesti Salon yläkouluja käyvät nuoret, ja kehittämistavoitteena on salolaisten nuorten harrastuneisuutta lisäävien toimenpiteiden

löytäminen. Kyselyn avulla pyritään selvittämään mahdollisimman paljon nuoriainnostavat harrastukset, jonka pohjalta voidaan päätellä ne harrastukset, jotka nuoria kiinnostavat eniten. Näin ollen kyselyn jälkeen tehtävät toimenpiteet, eli kehittämistutkimuksen interventio, tulee määritellyksi vasta kyselyn jälkeen. Tämän kehittämistutkimuksen tavoite on siitä poikkeuksellinen, että tavoitteena on itse intervention luominen. Toinen tapa on nähdä tämä kehittämistutkimuksena, joka on tätä opinnäytetyötä laajempi. Tässä tapauksessa kehittämistutkimuksen tavoitteena on lisätä nuorten harrastuneisuutta. Tällöin opinnäytetyö on vain osa tätä kehittämisprosessia, jossa opinnäytetyön kautta tehdään tutkimustyö sekä määritellään mahdollinen interventio tai interventiot. Kehittämistutkimuksen tuotos on ideapankki harrastuksille, mikäli opinnäytetyö itsessään nähdään kehittämistutkimuksena. Jos opinnäytetyön ajatellaan olevan osa suurempaa kehittämistyötä, tuotoksena toimii ideapankin pohjalta toteutetut toimenpiteet, jotka voivat olla esimerkiksi uusia harrastusryhmiä tai -tiloja.

4.2 Kysely ja aineistonkeruu

Tässä kehittämistyössä käytetään kahta kehittämistyön menetelmää, kyselyä sekä benchmarkingia. Kehittämistyön menetelmät jaetaan yleensä kahteen luokkaan, kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin eli laadullisiin menetelmiin. Kysely on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Tällaisten tutkimusten tarkoituksena on yleistää tai ennustaa tutkittavaa asiaa. Tutkija on ulkopuolisen havainnoitsijan roolissa, ja tutkimuskysymykset suunnitellaan strukturoituun muotoon. Tämä kysymysmuotoilu tuottaa vastauksia jotka ovat määrällisessä muodossa, esimerkiksi lukuina. Kvalitatiivisilla ja kvantitatiivisillä tutkimusotteilla on toisistaan poikkeava suhde käytännön ja teorian välillä. Siinä missä kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään luomaan yksittäistapauksista kerätyn aineiston avulla yleistystä tai teoriaa, pyritään kvantitatiivisessa tutkimusotteessa viemään käytäntöön jokin teoria tai yleistys. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tehtävää havainnoista yleistämistä kutsutaan induktioksi. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa teorian testaamista käytännössä kutsutaan deduktioksi (Kananen 2012.)

Näiden tutkimusmenetelmien eroja on hyvä havainnollistaa esimerkkien avulla. Oletetaan että tutkijan tutkimustavoitteena on selvittää, pitävätkö nuoret enemmän liikunta- vai taideharrastuksista. Kvalitatiivisessa tutkimustavassa tutkija voi haastatella nuoria, ja mikäli suurempi osa haastatelluista nuorista pitää taideharrastuksista, tutkija tekee omista havainnoistaan yleistyksen, jonka mukaan nuoret pitävät enemmän taideharrastuksista. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkijalla on teoria, että nuoret pitävät enemmän taide- kuin liikuntaharrastuksista. Tutkija tekee kyselyn, jonka hän lähettää esimerkiksi sadalle nuorelle. Tuloksena voidaan saada esimerkiksi, että 83 nuorta vastaa pitävänsä enemmän taideharrastuksista. Tutkija toteaa, että hänen teoriansa pitää paikkansa sillä useampi nuori piti taideharrastuksista kuin liikuntaharrastuksista.

Tässä opinnäytetyössä tehty kysely edustaa määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta. Tämä tutkimusmenetelmä sopii paremmin aiheeseeni kohderyhmän suuren määrän takia. Webropol-kyselynä toteutettu tutkimus ehtii tavoittamaan suuren määrän kohderyhmää lyhyessä ajassa. Koska Salossa on paljon yläkoululaisia nuoria, on tutkimuksen luotettavuuden kannalta tärkeää tavoittaa heistä mahdollisimman suuri osa. Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset ovat numeraalisessa muodossa, joka mahdollistaa paremmin myös vertailun valtakunnallisen tason kanssa. Saatuja tuloksia voidaan tulkita vertaamalla niitä esimerkiksi lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimuksien tuloksiin. Osa kyselyn kysymyksistä on muotoiltu samalla tavalla vuoden 2013 vapaa-aikatutkimuksen kanssa juuri tästä syystä. Tämä mahdollistaa myös tutkimuksen kriteerivaliditeetin tarkastelun, jonka merkitystä tarkastellaan kappaleessa 4.3.

Kysely tehtiin kaikille Salon perus- ja toisen asteen kouluille, ja sen tarkoituksena oli selvittää salolaisten nuorten vapaa-aikaa, harrastustoimintaa ja nuorisotiloilla käymistä. Kyselyyn eivät vastanneet ensimmäisellä ja toisella luokalla olevat, vaan kysely on otos kaikista kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen luokan oppilaista, sekä yläkoulujen ja toisen asteen oppilaista. Kyselyyn vastasi yhteensä 1992 henkilöä, joka vastaa noin kolmasosaa kaikista tavoitelluista oppilaista. Tässä opinnäytetyössä kuitenkin hyödynnetään vain yläkoululaisten vastauksia, joita oli yhteensä 254.

Kyselyn suunnittelu eteni vaiheittain. Kyselystä tehtiin ensin raakaversio, käyttäen apuna muita tehtyjä harrastus- ja vapaa-aikatutkimuksia. Raakaversion arvioivat Salon nuorisopalveluiden nuorisotyön suunnittelija sekä nuorisopalveluiden esimies. Heidän palautteen pohjalta kyselyä muokattiin vielä muutama otteeseen, jonka jälkeen kysely lähetettiin arvioitavaksi Salon kaupungin hallituksen eri toimihenkilöille, jotka antoivat oman palautteensa kyselystä. Näiden palautteiden pohjalta tehtiin vielä pieniä muutoksia, esimerkiksi vanhentunut termi ylä-aste muuttui muotoon yläkoulu.

Suunnittelun kolmas vaihe oli testivaihe. Tässä kyselyä testattiin nuorilla, jotka valikoituivat testivaiheeseen lähinnä sosiaalisen median ja lähipiirin kautta. Tavoitteena oli saada testivaiheeseen nuoria eri ikäluokista, sillä kaikki kyselyyn vastaajat sijoittuvat hyvin suurelle ikäskaalalle. Tässä onnistuttiin melko hyvin, mutta vastaukset jäivät melko naispainotteiseksi viiden kuudesta vastaajasta ollessa nainen. Testivaiheen perusteella kyselyyn tehtiin vielä yksi olennainen muutos. Arvioi väittämää kysymyksien vastausvaihtoehdot muutettiin 1-5 asteikosta vaihtoehtoihin kyllä/ehkä/ei arvioinnin helpottamiseksi. Vanhemmat vastaajat kokivat kyselyn helposti ymmärrettäväksi, mutta alakouluikäisille kysely vaati hieman enemmän keskittymistä.

Kyselyn vastausten hankkiminen suoritettiin koulujen oman keräämisen avulla. Kyselyn linkki lähetettiin koulujen rehtoreille, jotka vastasivat kyselyn toimeenpanosta. Vastausaikaa annettiin kaksi viikkoa. Tätä vastausaikaa pidennettiin vielä viikolla suuremman vastaajamäärän saamiseksi. Haasteena oli myös yksi yläkoulu, jonka vastaukset eivät lopulta päätyneet tietokantaan. Rehtorin mukaan yläkoulussa oli vastattu kyselyyn, mutta jostain tuntemattomasta syystä vastaukset eivät näkyneet järjestelmässä. Muista Salon oppilaitoksista saatiin vastaajia melko sopiva määrä oppilaitosten kokoon suhteutettuna.

4.3 Kyselyn luotettavuuden arviointi sekä analysointimenetelmät

Määrällisessä tutkimuksessa varmistetaan tutkimuksen luotettavuus kahden käsitteen kautta, jotka ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen tulosten pysyvyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli tehtäisi samanlainen tutkimus, tulisi kyseisen tutkimuksen tulosten olla samanlaisia. Ainoa keino varmistaa reliabili-

teetti on tehdä sama tutkimus uudelleen, ja verrata tutkimustuloksia. Mikäli tulokset ovat samankaltaisia, on tutkimus luotettava reliabiliteetin suhteen. Tämäkään ei kuitenkaan takaa täydellisesti reliabiliteettia ilmiöiden muuttumismahdollisuuden takia. Esimerkiksi puolueiden kannatusluvut voivat muuttua lyhyenkin aikavälin sisällä, vaikka tutkimus olisi luotettava (Kananen 2012.)

Salon harrastustoimintaa koskevan kyselyn reliabiliteetin voidaan todeta olevan hyvän toistettavuuden vuoksi. Samanlainen kysely on melko helposti toteutettavissa. Myös tulokset ovat suurella todennäköisyydellä samanlaisia, mikäli uusi kysely toteutettaisiin pian vanhan kyselyn jälkeen ja samalla kohderyhmällä. Pitkällä aikavälillä tulokset kuitenkin todennäköisesti muuttuisivat. Esimerkiksi vuoden päästä tulokset voivat hyvinkin olla erilaisia, sillä on mahdollista että Salon harrastustarjonta on saattanut muuttua. Myös harrastustiloja on voinut tulla lisää, ja vanhempien harrastustilojen kunto saattaa olla huonompi. Myös nuorison kiinnostuksen kohteet ja nuorisokulttuuri on saattanut muuttua, mikä edelleen muuttaa tuloksia eri suuntaan

Validiteetin kautta tarkastellaan sitä, tutkitaanko tutkimuksessa oikeita asioita. Validiteetti voidaan jakaa eri alakäsitteisiin joita ovat ulkoinen validiteetti ja sisäinen validiteetti. Sisäinen validiteetti voidaan jakaa vielä sisältövaliditeettiin, rakennevaliditeettiin ja kriteerivaliditeettiin. Ulkoinen validiteetti mittaa tutkimustulosten yleistettävyyttä. Jotta tutkimus voidaan todeta ulkoisesti validiksi, tutkimusasetelman on vastattava sitä ryhmää, johon yleistys aiotaan kohdistaa. Tämä ei tarkoita että tutkimuksen tulisi kohdistua koko populaatioon, vaan valittujen tutkittavien, eli tutkimuksen otoksen, tulee edustaa luotettavasti koko populaatiota. Tätä luotettavuutta voidaan arvioida vertaamalla saatua otosta populaatioon. Populaation ja otannan samankaltaisuus eri taustamuuttujissa, kuten ikä ja sukupuoli, merkitsevät ulkoisesti validia tutkimusta. Ulkoinen validiteetti on erityisen tärkeää kvantitatiivisissa tutkimuksissa, joiden tarkoitus on pyrkiä yleistämään (Kananen 2012.)

Sisältövaliditeetti mittaa tutkimuksessa käytettävien mittareiden luotettavuutta. Sisältövaliditeetti on siis hyvä silloin, kun tutkimuskysymys tuottaa tietoa joka kuvaa luotettavasti tutkittavaa asiaa. Kananen (2012) käyttää esimerkkiä, jossa tutkitaan ihmisten uskonnollisuutta. Ihmisten uskonnollisuutta voidaan selvittää kysymällä sitä, kuinka usein he käyvät kirkossa. Ihminen voi kuitenkin harrastaa uskontoa myös käymättä

kirkossa, joten kirkossa käyminen ei mittaa luotettavasti ihmisten uskonnon harrastamista. Tällöin tutkimus ei ole sisällöllisesti validi. Parempi kysymys ihmisten uskonnollisuuden mittaamiseen voisi olla esimerkiksi ihmisten oma kokemus uskonnollisuudestaan. Sisäisen validiteetin alakäsite rakennevaliditeetti tarkoittaa käytetyiden käsitteiden johtamista teorioista. Rakennevaliditeetti on hyvä, mikäli käsitteet ovat tutkimuksessa määritelty samoin kuin teorioissa. Tätä voi olla vaikea mitata, sillä käsitteet ovat harvoin yksiselitteisiä. Kriteerivaliditeetti edellyttää muiden tutkimusten tarkastelua. Mikäli tutkittavasta aiheesta on olemassa aiempaa tutkimustietoa, voidaan tehtyä tutkimustyötä verrata näihin tutkimuksiin. Kriteerivaliditeetin tarkasteleminen edellyttää siis aiempaa tutkimustietoa aiheesta (Kananen 2012.)

Salossa toteutetun kyselyn ulkoinen validiteetti on hyvä. Kyselyyn on osallistunut lähes yhtä paljon tyttöjä ja poikia. Osallistuneita tyttöjä on 127 ja poikia 131. Kysymyksen sukupuolesta on vastannut myös kuusi henkilöä vastausvaihtoehdon, ”jokin muu/en halua sanoa”. Suurin osa vastaajista on 13-15 –vuotiaita (N=231) ja 32:n 16-17 –vuotiaan lisäksi kyselyyn on vastannut yksi yli 18 –vuotias. Kaikki vastaajat käyvät jotain Salon yläkoulua, ja vastaajia on jokaiselta Salon asuinalueelta. Tuloksissa on kuitenkin suhteellisen vähän vastaajia Halikon alueelta (N=7) suhteutettuna Halikon alueen kokoon. Tämä laskee hieman kyselyn ulkoista validiteettia Halikon alueen osalta. Kyselyn ulkoista validiteettia laskee myös yhden yläkoulun poisjäänti kyselystä. Mikäli toteutettaisiin uusi kysely, johon myös saataisi kyseisen koulun oppilaiden vastauksia, tulokset saattaisivat hieman muuttua. Tämän koulun oppilaiden mieltymykset eivät välttämättä vastaa muiden koulujen oppilaiden mieltymyksiä ja harrastuskäyttäytymistä. Tämä tarkoittaa sitä, että kyselyn ulkoinen validiteetti ei ole täydellinen. Tarkemman tiedon saamiseksi olisikin hyvä vielä tutkia lisää poisjääneen yläkoulun harrastuskäyttäytymistä. Tämä ei kuitenkaan ollut enää aikataulullisista syistä mahdollista ennen opinnäytetyön valmistumista. Kyselyn ulkoinen validiteetti ei ole täydellinen, mutta suuren vastaajamääränsä ansiosta sitä voidaan käyttää kuitenkin suuntaa antavana tietona harrastustoiminnan ideoimiseen.

Kyselyn rakennevaliditeetti, eli kyselyn käsitteiden määrittely, on luotettava. Kyselyssä ei ole selvennetty käsitteitä, sillä kyselyn on tarkoitus tutkia myös nuorten omaa käsitystä omasta vapaa-ajastaan ja harrastamisestaan. Näin ollen nuoret saavat itse

määritellä oman käsityksensä harrastuksesta käsitteen jäädessä kyselyssä auki. Tämä auttaa myös tutkijaa hahmottamaan, miten nuoret itse käsittävät termin harrastus.

Tehdyn kyselytutkimuksen sisältövaliditeettia tulee tarkastella jokaisen kyselyn kysymyksen kohdalta erikseen. Tämä johtuu siitä, että eri kysymysten on tarkoitus mitata eri asioita. Tämä on luonnollisinta tehdä samalla kun opinnäytetyössä esitellään jokaisen kysymyksen tuloksia, joten validiteetin arviointi tapahtuu jokaisen kysymyksen osalta tulosten esittelyn yhteydessä kappaleessa 5.

Kriteerivaliditeetin osalta kysely on poikkeuksellisen hyvin luotettava. Osa kysymyksistä on muotoiltu tismalleen vuoden 2013 lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimuksen kanssa samanlaisiksi vertailumahdollisuuksien vuoksi. Tämä vertailutyö on kyselyn pääasiallinen analysointitapa. Kyselystä saatuja tuloksia on helppo verrata muihin tutkimuksiin sekä pohjatietoon konkreettisten lukujen kautta. Näin saadaan luotettavaa tietoa Salon vastaajien samankaltaisuudesta tai erilaisuudesta muuhun valtakuntaan, mikä auttaa hahmottamaan Salon mahdollisia erityispiirteitä. Tämä analysointitapa edellyttää vertailukelpoista aineistoa valtakunnallisella tasolla tehdyistä tutkimuksista. Esimerkiksi nuorisobarometrit ovat hyviä vertailukohteita kyselylle aiemmin mainitun lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimusten ohella.

Nuorisobarometrit ovat vuosittain julkaistavia, lasten- ja nuorten arvoja ja asenteita mittaavia indikaattoreita. Nuorisobarometrejä on tehty vuodesta 1994 lähtien. Nuorisobarometrien kysymyksistä osa pidetään tismalleen samanlaisina vuodesta toiseen, jotta voidaan seurata ajan mukana toteutuvia muutoksia ja trendejä. Nuorisobarometrit kootaan julkiseen käyttöön tietoaanurista.fi nettisivuille (Valtion nuorisoneuvosto 2016b.)

Ensimmäinen lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimus on julkaistu vuonna 2009. Vielä tuolloin tutkimusta kutsuttiin nuorten vapaa-aikatutkimukseksi, mutta nimi muutettiin alaikärajan laskun mukana vuonna 2016 lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimukseksi. Lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimusten taustalla ovat niitä ennen toteutetut nuorten järjestökiinnittyneisyystutkimukset, jotka vapaa-aikatutkimuksen myötä laajenivat tutkimaan myös nuorten vapaa-aikaa (Valtion nuorisoneuvosto 2016a.)

Nämä tutkimukset sopivat erittäin hyvin vertailukohteeksi niiden laajuuden ansiosta. Niin nuorisobarometristä kuin lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimuksista on tehty julkaisu vuonna 2016, jolloin Salossa toteutetun kyselyn ja valtakunnallisten aineistojen vertailussa aikaeron merkitys on todennäköisesti melko pieni. Joltain osin vertailukohteena on kuitenkin perusteltua käyttää vuoden 2013 vapaa-aikatutkimusta sen teeman vuoksi. Vuonna 2013 vapaa-aikatutkimuksessa painotettiin erityisesti liikuntaa ja vapaa-aikaa, jolloin aineistossa oli mukana enemmän myös harrastustoimintaa koskevia kysymyksiä. Näin ollen tätä aineistoa on käytetty vertailukohteena hieman useammin.

4.4 Eettiset ulottuvuudet kyselyn suunnittelussa ja toteutuksessa

Jotta voidaan arvioida tehdyn kyselyn eettisyyttä, on eettisyyden käsite oltava määriteltynä. Etiikka voi tarkoittaa useaa eri asiaa, riippuen kontekstista jossa käsite ilmenee. Etiikalla voidaan tarkoittaa filosofista etiikkaa eli moraalifilosofiaa, jonka tavoitteena on tutkia ihmisten moraalialueita. Tätä moraalialueita tutkimusta kutsutaan toisen tason moraalidiskurssiksi. Tämän opinnäytetyön kyselyn eettinen tarkastelu liittyy kuitenkin ensimmäisen tason moraalidiskurssiin, jolla tarkoitetaan arkielämän moraalikeskustelua. Tähän moraalidiskurssiin kuuluu toiminnan eettisyyden tarkastelu yleisten moraalikäsitteiden mukaan (Pietarinen & Poutanen 1998, 12-13.) Tätä varten tulee tarkentaa moraalialueita käsitteenä.

Moraali on empiirinen ilmiö, josta voidaan tehdä huomioita. Moraali on piirre eri yhteisöille ja sen jäsenille, ja se kuvastaa kyseisen yhteisön yleisiä sääntöjä. Esimerkiksi nuorisotyöntekijöillä on yhteinen ammattieettinen ohjeistus, ja sen noudattaminen on moraalisesti oikeaa toimintaa, ja vastaavasti noudattamatta jättäminen on epämoraalista toimintaa (Pietarinen & Poutanen 1998, 12-13.) Toisen tason moraalidiskurssissa käsiteltäisiin näiden eettisten ohjeistusten perusteluita, käsitteitä ja todenmukaisuutta. Ensimmäisen tason moraalidiskurssissa tarkastellaan moraalista toimintaa vain näiden ohjeistusten noudattamisen kautta. Koska tässä opinnäytetyössä ei ole tavoitteena ammattieettisten ohjeistusten ja käsitysten kriittinen tarkastelu, vaan toteutetun kyselyn eettisyyden arviointi, tarvitaan eettisen toteutuksen arvioinnin pohjaksi näin ollen sopivan yhteisön moraalialueita ohjeistus. Tähän tarkasteluun käy nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus, jonka kautta arvioidaan eettisyyttä ammattialalla. Toinen

sovellettava eettinen ohjeistus on Marjaana Soinisen luomat tieteellisen tutkimuksen perusteet (1995) oppaan eettiset tekijät tieteellisessä tutkimuksessa. Tätä ohjeistusta käytetään siksi, että kyselyn eettisyyden tarkastelussa tulee ammattialan ohjeistuksen lisäksi tarkasteltua yleistä kvantitatiivisiin tutkimuksiin liittyviä eettisiä käytäntöjä.

Soininen on luonut erityisesti kasvatustieteelliseen tutkimukseen soveltuvat neljä eettistä tekijää, joiden kautta voidaan tarkastella tutkimuksen eettisyyttä. Nämä neljä tekijää on luotu pohtien asioita jotka tutkijan on otettava huomioon tutkittavien yksityisyyden varmistamiseksi tutkimuksen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Neljä eettistä tekijää ovat tutkittavan oikeus pysyä tuntemattomana, tutkittavan oikeus salassapitoon, tutkittavan oikeus luottamuksellisuuteen ja tutkittavan oikeus tutkijan vastuutuntoon. Tutkittavan oikeus tuntemattomana pysyvyydellä tarkoitetaan, että tutkittavan on pystyttävä osallistumaan halutessaan tutkimukseen anonymisti, eikä hänen identiteettiään voida tunnistaa tutkimustulosten perusteella. Salassapito-oikeudella tarkoitetaan tutkittavan oikeuteen pitää salassa häntä koskevaa tietoa, kuten esimerkiksi uskonnollista tai poliittista vakaumusta koskevaa informaatiota. Mikäli tällaista tietoa halutaan julkaista laajemmin, tulee tutkittavalta olla saatu tähän lupa. Lasten kohdalla lupa tulee olla tutkittavan vanhemmilta. Oikeus luottamuksellisuuteen pitää sisällään aineiston käsittelyyn liittyvät luvat. Tutkijalla tulee siis olla lupa toteuttaa tutkimusta tutkittavalle kohderyhmälle. Esimerkiksi koulun oppilaiden tietojen tutkimiseen tarvitaan koulun lupa, ja tutkijan on sitouduttava käsittelemään aineistoa luottamuksellisesti. Oikeus vastuutuntoon merkitsee vastuuta, joka tutkijalla on tutkimuksestaan. Tutkijan tulee toteuttaa tutkimuksensa loukkaamatta ketään, ja ihmisarvoa kunnioittaen (Soininen 1998.)

Toteutetussa kyselyssä tutkittavan oikeus pysyä tuntemattomana on toteutunut erittäin hyvin. Koska kyselyssä ei ollut tarpeen eritellä yksittäisten henkilöiden vastauksia, kyselyyn vastattiin anonymisti. Taustatiedoista kerättiin vain sukupuoli, ikä, nykyinen koulu sekä asuinalue. Koska vastaajia oli yhteensä runsaasti, on yksittäisen henkilön identiteettiä vaikea erotella vastuksista. Tuloksia esiteltäessä erotellaan vastaukset vain sukupuolen, ikäryhmän tai koulutusasteen mukaan tarvittaessa. Yksittäisen henkilön vastaukset eivät tule ilmi julkisuudelle, ja näin ollen tutkittavien oikeus pysyä tuntemattomana on toteutunut.

Koska kyselyssä ei ole kysytty mitään arkaluonteista tietoa, myös salassapito-oikeus on toteutunut. Kysely ei ole koskenut uskonnollisia vakaumuksia, eikä esimerkiksi ekonomista asemaa ole koettu tarpeelliseksi selvittää taustatiedoissa, joten arkaluonteista tietoa ei kyselyssä juurikaan ole. Mikäli tällaista tietoa kyselyssä olisi selvitetty, näitä tietoja ei kyselyn anonyymiyden takia pystyittäisi yhdistämään yksittäiseen henkilöön. Ainut mahdollisuus henkilökohtaisen tiedon antamiseen on ollut avoimissa vastauksissa. Näitä vastauksia ei ole kuitenkaan esitetty sellaisenaan julkisesti, vaan vastausten analysoinnissa tutkittiin vastauksissa useimmiten mainittuja asioita. Esimerkiksi kysymykseen harrastusten lopettamisen syistä oli mahdollisuus vastata avoimella vastauksella, mikäli sopivaa syytä ei löytynyt monivalintavaihtoehdoista. Useimmat vastaukset olivat tarkkoja kuvauksia loukkaantumisista, jotka johtivat harrastuksen lopettamiseen. Näitä vastauksia ei ole nähnyt kyselyn tekijän lisäksi ketään muu. Tuloksia esitettäessä tässä opinnäytetyössä sekä muissa yhteyksissä, todetaan vain loukkaantumisten olevan yleinen harrastuksen lopettamisen syy, eikä käytetä yksittäisiä vastauksia esimerkkeinä. Näin säilytetään vastaajien oikeus salassapitoon, sekä samalla vältetään yksittäisen vastaajan tunnistaminen kuvatus loukkaantumisen perusteella.

Kyselyyn osallistuneilla on myös oikeus luottamuksellisuuteen. Luottamuksellisuus liittyy tarvittavien lupien saamiseen, ja koska kysely toteutettiin Salon alueen oppilaitoksissa, tarvittiin kyselyn toteutukseen lupa koulun rehtoreilta. Kysely lähetettiin oppilaitosten rehtoreille, jotka saivat parhaaksi näkemällään tavalla toteuttaa kyselyn oppilaitoksessaan. Näin ollen vastanneiden oppilaitosten rehtorit valitsivat, miltä osin kyselyn toteutus oppilaitoksessa oli luovallista ja ottivat vastuun kyselyyn vastaamisesta koulussa. Rehtorit olivat siis kyselyn toteuttamiseen liittyvän vastaajien oikeuden vastuuntunnon osalta merkittävässä asemassa. Koska kyselyn toteuttaja ei ollut paikalla vastaustilanteissa, kyselytilanteen oikeudenmukaisuutta on vaikea arvioida. Ei voida tietää, ovatko vastaajat saaneet vastaustilanteessa esimerkiksi jonkin aikarajoituksen, tai ovatko he olleet erilaisessa tilassa vastatessaan. Vastuu oikeudenmukaisesta vastaustilanteen toteutumisesta on tässä kohtaa ollut joko oppilaitoksen rehtorilla tai hänen tilanteeseen nimittämällään valvojalla. Kyselyn tekijän osalta oikeudenmukaisuuden toteutuminen rajoittuu vastauslomakkeen tekoon. Vastauslomakkeen tulee olla kaikille ymmärrettävä, selkeä ja tasa-arvoa noudattava. Vastauslomakkeesta pyrittiin tekemään selkeä ja helppolukuinen. Vastaajille annettiin mahdol-

lisuus valita taustamuuttujiin liittyvässä sukupuolikysymyksessä myös vaihtoehto ”jokin muu/en halua sanoa” mikäli vastaaja ei kokenut kumpaakaan perinteistä sukupuolta omakseen, tai halusi pitää sukupuolensa salassa. Parannettavaa kyselyssä olisi vielä voinut olla kielitaitoon liittyvien tekijöiden huomioiminen. Osa vastanneista saattaa vielä olla äidinkieleltään jonkin muun kielinen, jolloin kysymyksiä saattoi olla vaikeampi ymmärtää. Eri kielillä tehdyt kyselyt olisivat vähentäneet tästä johtuvia virhemahdollisuuksia, mutta tämä olisi tehnyt kyselyn analysoinnista hieman vaikeampaa. Kyselyn lopussa olleessa palautekentässä oli onneksi kuitenkin vain yksi maininta huonon kielitaidon vaikutuksesta kyselyyn vastattaessa, joten kielitaidon vaikutus on tuskin ollut kovin yleinen ongelma. Monissa oppilaitoksissa on varmasti myös ollut mahdollisuus saada apua opettajalta tai kyselyn vastaamisessa läsnä olleelta aikuiselta apua, mutta tämän avun mahdollisuutta ja tasa-arvoisuutta eri vastaustilanteiden välillä on mahdotonta arvioida toteutuksen ollessa täysin oppilaitosten vastuulla.

4.5 Benchmarking ja harrastustoiminnan ideapankki

Toinen hyödyntämäni kehittämistyön menetelmä on benchmarking, joka voidaan suomentaa vertailuanalyysiksi tai vertailukehittämiseksi. Benchmarking on menetelmä, jossa pyritään kehittämään oman organisaation toimintaa vertaamalla omaa toimintaa muiden, yleensä omaa organisaatiota paremmin toimivien organisaatioiden, toimintaan. Vertailukohteet voivat olla joko samalta alalta, tai joltain muulta toimialalta. On mahdollista hyödyntää benchmarkingia myös vain oman organisaation sisällä, että organisaation eri osat tai yksiköt vertaavat omaa toimintaansa ja täten oppivat toisiltaan. Benchmarking toteutetaan yleensä vieraillemalla organisaatiossa johon omaa toimintaa halutaan verrata. Toinen vaihtoehto vierailulle on etsiä tietoa vertailuorganisaatiosta eri lähteistä, kuten kirjoista, artikkeleista, uutisista ja internetistä. Erilaiset yhteistyöverkostot voivat helpottaa benchmarking-toimintaa. Tällaisissa benchmarkingiin keskittyvissä verkostoissa voidaan avoimesti vaihtaa ajatuksia, kehittämideoita ja hyviä käytänteitä, jolloin kaikki osapuolet hyötyvät verkoston toiminnasta (Itä-Suomen Yliopisto 2017.)

Opinnäytetyön tuotos, harrastustoiminnan ideapankki, hyödyntää sekä benchmarking menetelmää että kyselystä saatuja tuloksia. Kyselyn tiedot auttavat hahmottamaan, millaista toimintaa salolaiset nuoret haluavat Saloon, ja benchmarkingin avulla on mahdollista löytää hyviä käytäntöjä ja toimintamuotoja näiden toteuttamiseen. Yhdistämällä useampaa kehittämistyön menetelmää voidaan täten luoda optimaaliset harrastusmuodot Salon seudun nuorille. Benchmarkingin kohteet valittiin kyselyn tulosten pohjalta siten, että kyselyssä suosituiksi nousseet vapaa-ajan aktiviteetit sekä harrastusmuodot määrittelivät benchmarkingin kohteet. Esimerkiksi videopelaamisen suosion perusteella benchmarking kohteeksi muodostui Turku Game Academy, joka tekee pelaamiseen ja elektroniseen urheiluun perustuvaa nuorisotyötä Turussa (Kivikoski 2017). Benchmarking tapahtui pääasiassa verkon ja muun lähdemateriaalin kautta. Tämä tapa mahdollisti harrastusten toimintamuotojen tuomisen ideapankkiin myös kohteista, joihin olisi hankala fyysisesti päästä tutustumaan. Tämä tapa kuitenkin saattaa rajoittaa benchmarkingin kohteiden syvempää tutustumista ja tarkempaa tietoa kohteiden toimintatavoista. Ideapankista muodostuikin näin ollen laajempi ideapohja harrastusryhmien luomiselle kuin tarkkoihin yksityiskohtiin paneutuva erilaisten harrastusryhmien kuvailu.

Lähtökohtaisesti ideapankki onnistui hyvin, sillä se tarjoaa hyvin todennäköisesti Salossa suosituksi muodostuvia harrastusmuotoja. Kyselyn avulla on selvitetty ideapankin harrastusmuotojen suuri kysyntä. Ideapankista olisi kuitenkin vielä paremmalla aikataulun suunnittelulla ollut mahdollista tehdä hieman tarkemmin harrastusmuotoja kuvaileva versio, mikäli benchmarkingiin olisi saatu sisällytettyä enemmän tutustumiskäyntejä eri harrastustoimintaa tarjoavien organisaatioiden kanssa. Vielä toistaiseksi jää myös mysteeriksi ideapankin levittämismahdollisuudet. Toisaalta ideapankkia voitaisi levittää eri Salon seudun harrastustoimijoille ja mahdollisesti myös laajemmin, mutta ideapankin levittämistä koskevia käytänteitä ei ole tilaajan kanssa vielä opinnäytetyön julkaisemista ennen päätetty.

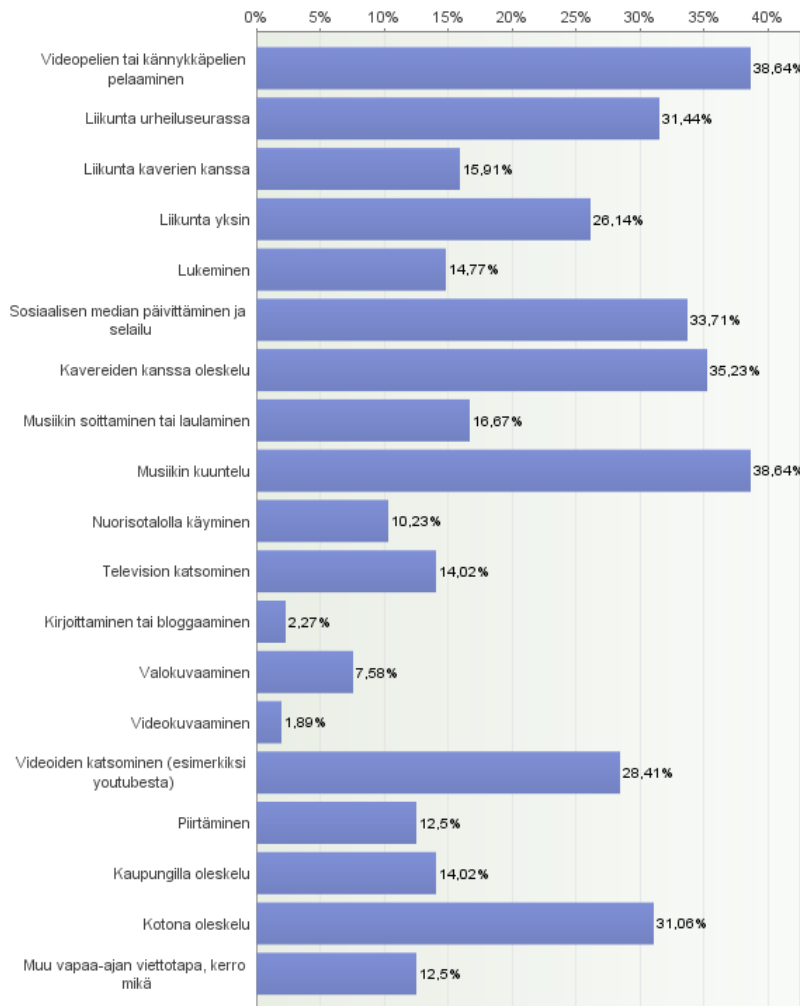
5 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyn tulokset ovat tässä luvussa jaettu kyselyssä harrastuksia koskeneiden kysymysten järjestyksen perusteella. Tutkimustulosten analysointi perustuu vertailuun valtakunnallisen tason kanssa. Valtakunnallisena vertailun kohteena toimivat vuonna 2015 toteutettu nuorisobarometri sekä lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimukset. Tuloksia havainnollistetaan tarvittaessa myös kuvioin.

5.1 Yläkoululaisten vapaa-ajan käyttö Salossa

Harrastustoiminnan kehittämisen kannalta on olennaista tietää, miten nuoret viettävät vapaa-aikaansa Salossa. Nuorten vapaa-ajan käytön tunteminen auttaa hahmottamaan, käyttävätkö nuoret vapaa-aikaansa kehittävästi ja omaa hyvinvointiaan edistävästi. Vapaa-ajan viettotavat kertovat nuorten mielenkiinnon kohteista, ja niiden kautta voidaan harkita näiden kiinnostuksen kohteiden ympärille keskittyviä harrastusryhmiä. Vapaa-ajan käytön tavat kertovat myös mahdollisista harrastustoiminnan kilpailijoista. Vapaa-ajan viettoa selvitettiin kysymyksellä nro 5 (LIITE 1), joka oli muotoiltu siten, että nuoret saivat klikata monivalintakysymyksestä kolme yleisintä tapaa käyttää vapaa-aikaansa. Kysymyksen vastaukset on muotoiltu kuvioon (KUVIO 1) siten, että jokaisen vasemmalla reunalla näkyvän vastausvaihtoehtojen palkki kuvaa vastausten prosenttiosuutta kaikista vastanneista. Esimerkiksi kaikista vastaajista 15,91% valitsi vaihtoehdon liikunta kaverin kanssa, mikä näkyy kuvion oikeasta reunasta. Mikäli jollekin vastaajan kolmelle yleisimmälle vapaa-ajan viettotavalle ei löytynyt vastausvaihtoehtoa, vastaajalla oli mahdollisuus valita kohta ”jokin muu, mikä?”.

Musiikin kuuntelu ja video- sekä kännykkäpelien pelaaminen olivat tasoissa useimpien vastattuna vapaa-ajan viettotapana (38,46 % vastanneista). Muita suosittuja tapoja viettää vapaa-aikaa olivat kaverien kanssa oleskelu, sosiaalisen median päivittäminen, kotona oleskelu ja liikunta urheiluseurassa. Yli kolmasosa vastanneista oli valinnut jonkin näistä vaihtoehdoista.

KUVIO 1. Valitse kolme yleisintä vapaa-ajan viettotapaasi listasta.

Vapaa-ajan viettotavoissa on kyselyn mukaan eroja eri sukupuolien välillä. Pojista reilusti yli puolet (64,89%) olivat valinneet video- ja kännykkäpelaamisen kolmen yleisimmän vapaa-ajan viettotavan joukkoon, kun taas tytöistä vain alle joka kymmenes (9,45%) oli valinnut pelaamisen vaihtoehdon. Tytöillä tärkeimpiä vapaa-ajan viettotapoja olivat sosiaalisen median päivittäminen, kavereiden kanssa oleskelu ja musiikin kuuntelu. Nämä olivat myös pojille tärkeitä vapaa-ajan viettotapoja pelaamisen lisäksi.

Nuoria liikkeellä! -vapaa-aikatutkimuksessa kävi myös ilmi videopelien suuri suosio vapaa-ajan viettotapana. Tässä valtakunnallisessa tutkimuksessa kävi ilmi, että kaksi kolmesta nuoresta harrastaa tietokone- tai konsolipölen pelaamista säännöllisesti. Toinen tutkimuksessa ilmi käynyt suosittu säännöllinen ajan-viettotapa oli lukeminen, jota harrasti päivittäin noin joka neljäs (Myllyniemi & Berg 2013.) Tulee kuitenkin

huomioida, että tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia erilaisen kysymysmuotoilun, ja toisistaan hieman poikkeavan kohderyhmän vuoksi. Molemmat tulokset kuitenkin kertovat pelaamisen suuresta suosiosta nuorten keskuudessa. Pelaaminen vaikuttaakin olevan kovassa kasvussa oleva trendi; vuoden 2015 pelaajabarometrin mukaan yli puolet 10-19 –vuotiaista nuorista pelaavat videopelejä päivittäin, ja peräti 81,6% kerran viikossa tai useammin (Mäyrä, Karvinen & Ermi 2015 ,27).

Kysymyksen validiteetti on hyvä, kun kysymys mittaa haluttua asiaa (Kananen 2012). Tässä kysymyksessä mitattava asia on yleisimmät vapaa-ajan viettotavat. Vastaajia pyydetään valitsemaan kolme yleisintä vapaa-ajan viettotapaansa, joten kysymys mittaa vastaajien omaa kokemusta heidän vapaa-ajan viettotavoistaan. Vääristymää tuloksiin voi siis tulla silloin jos vastaaja ei osaa arvioida omaa vapaa-ajan käyttöönsä oikein. Ainoa tapa jolla tätä voitaisi välttää, on konkreettinen vapaa-ajan aktiviteettien keston mittaaminen kellon avulla ulkopuolisen tutkijan toimesta. Tämä on kuitenkin paljon resursseja vievä toteutustapa ja siksi mahdoton tapa toteuttaa tämän opinnäytetyön puitteissa. Näin ollen kyselyn validiteetti tämän kysymyksen osalta on erittäin hyvä.

5.2 Salon yläkoululaisten harrastukset

Suurin osa kyselyyn vastanneista yläkoululaisista harrastaa jotain. Yli kahdeksan henkilöä kymmenestä (83,34%) vastasi myöntävästi kysymykseen, onko sinulla jokin harrastus, aivan mikä tahansa? Tyttöjen ja poikien harrastuneisuudessa ei ollut merkittävää eroa. Salossa harrastaminen on lähes samalla tasolla kuin muualla Suomessa. Samanlaisesti muotoiltuun kysymykseen vastasi myöntävästi 89% vastaajista vuoden 2016 lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa (Merikivi, Myllyniemi & Salasuo 2016).

Tämän kysymyksen on tarkoitus mitata nuorten harrastusten määrää. Kysymys on muotoiltu tismalleen samalla tavalla kuin nuoria liikkeellä! vapaa-aikatutkimuksen kysymys, ”Onko sinulla jokin harrastus, aivan mikä tahansa?” (Myllyniemi & Berg 2013, 39). Samaa kysymystä käytettiin myös vuoden 2016 vapaa-aikatutkimuksessa. Tulee kuitenkin huomioida, että kysymyksessä ei ole määritelty harrastusta käsitteenä. Näin

ollen kysymys mittaa vastaajien omaa käsitystä harrastamisestaan. Todellisuudessa harrastajia saattaa olla enemmän, sillä harrastukset saatetaan mieltää vain järjestyksi seuratoiminnaksi. Nuoria liikkeellä! -tutkimuksessa tämä käy ilmi siten, että yhdeksän prosenttia vastaajista, jotka ovat vastanneet harrastavansa liikuntaa, ovat vastanneet myös, ettei heillä ole mitään harrastusta (Myllyniemi & Berg 2013, 39). Omatoimista liikkumista ei siis ole mielletty harrastukseksi, vaikka se olisi säännöllistä. Tässä opinnäytetyössä tarkasteltavassa kyselyssä näkyy myös selvästi omanlainen harrastuskäsitys. Kaikkia kyselyyn vastanneita, mukaan lukien alakoululaiset ja toisen asteen opiskelijat, tarkasteltaessa huomataan, että peräti 42,34% henkilöistä, jotka vastasivat ettei heillä ole mitään harrastusta, vastasivat kysymykseen ”onko sinulla jokin itsenäinen harrastus, jossa ei ole ohjaajaa?” vaihtoehdon kyllä. Vastaava määrä yläkoululaisista, jotka eivät harrastaneet mitään, kokivat että heillä on jokin itsenäinen harrastus (40,91%). Tämä kertoo siitä, että harrastuksen ajatellaan olevan järjestettyä tai ohjattua toimintaa eikä omia vapaa-ajan viettotapoja mielletä harrastuksiksi huolimatta niiden säännöllisyydestä.

Kysymys mittaa yläkoululaisten omaa käsitystä omasta harrastuneisuudestaan. Kuten tuloksista käy ilmi, yläkoululaisten oma arvio ei välttämättä kerro todellista harrastuneisuutta, mikäli harrastuksen määritellään olevan jonkin aktiviteetin säännöllistä tekemistä. Kysymyksestä voidaan kuitenkin päätellä yläkoululaisten omaa harrastuskäsitystä, joka vaikuttaisi olevan samankaltainen kuin valtakunnallisella tasolla. Harrastustoiminnan ajatellaan olevan perinteistä, ohjattua seura- tai ryhmätoimintaa. Sisältövaliditeetti kysymykselle on hyvä, kun halutaan saada selville nuorten oma mielipide harrastuneisuudestaan sekä harrastusmäärästä. Konkreettista vapaa-ajan aktiviteettien harrastamista tarkasteltaessa tulee huomioida, että tuloksiin sisältyy vastaajien omaa arviointia, joka sisältää aina mahdollisuuden virhearviointiin. Näin ollen tutkimuskysymys ei täydellisesti sovellu tarkkaan vapaa-ajan vieton tapojen arviointiin.

5.3 Nuorten toiveet harrastustoiminnalle

Yläkoululaisilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, mitä harrastustoimintaa he haluaisivat Salon seudulle lisää. Kysymys oli vapaaehtoinen eikä siihen ollut pakko vastata.

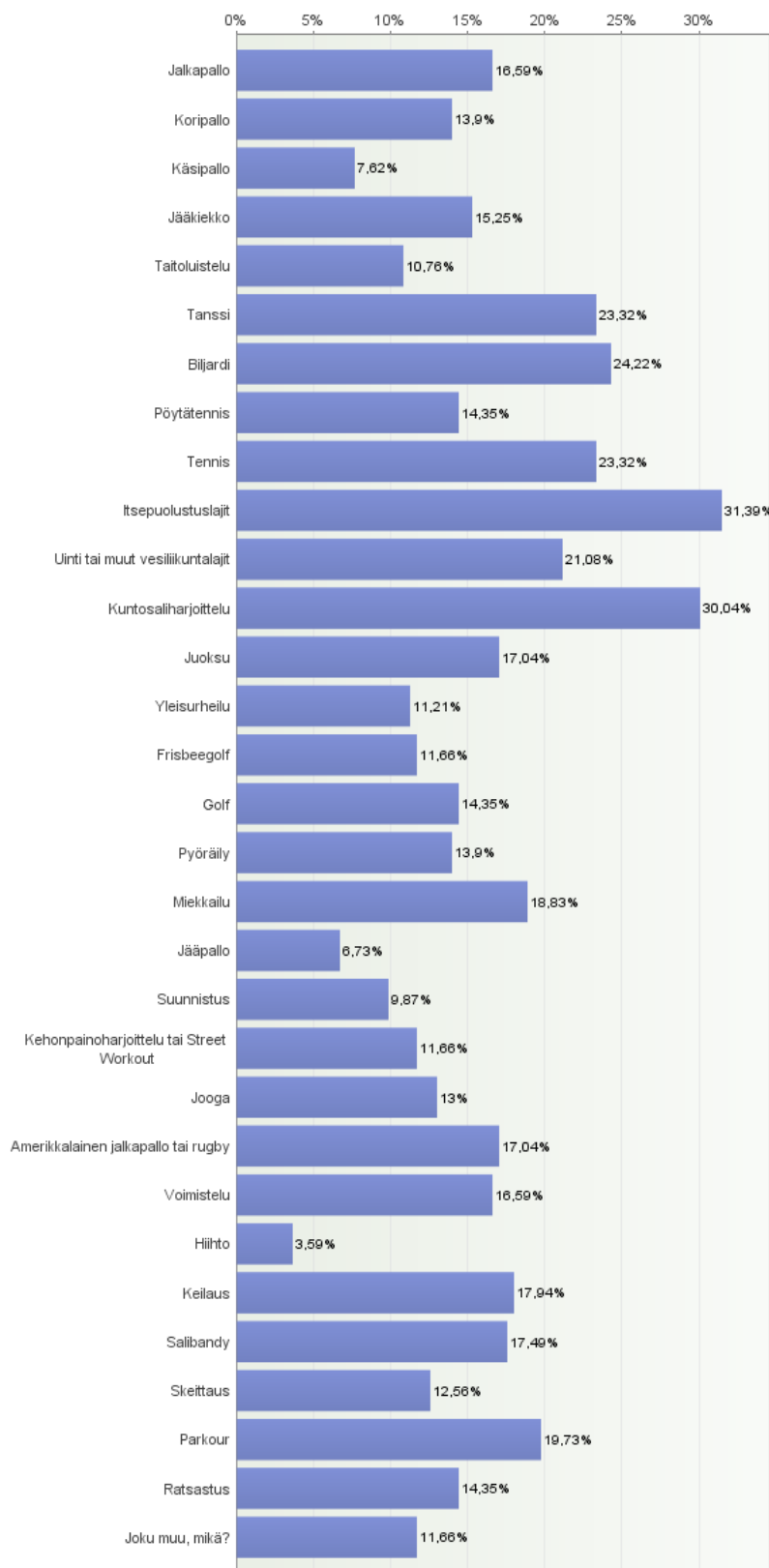
Mikäli kysymys olisi ollut pakollinen, olisi tulos saattanut vääristyä. Pakolliseen kysymykseen olisi todennäköisesti tullut runsaasti vastauksia, jotka olisi kirjoitettu vain siksi, että vastaaja pääsisi kyselyssä eteenpäin. Näin ollen olisi ollut vaikea arvioida, ketkä vastanneista todella haluavat Saloon jotain harrastustoimintaa tai mahdollisuuksia ja ketkä vastasivat vain jonkin vastauksen kyselyn etenemistarkoituksessa. Yläkoululaisista vastaajista 75 päätti vastata avoimeen kysymykseen. Vastauksista näkyy selvä yhteinen teema; vain viidessä vastauksessa toivottiin jotain urheiluun liittymätöntä harrastustoimintaa. Valtaosa vastauksista koski eri urheilulajeja, eikä aineistosta nouse selvää suosikkia vaan monia urheilulajeja toivottiin yhä paljon. Toivottuimpia lajeja olivat ratsastus ja tanssi, jotka molemmat mainittiin neljässä eri vastauksessa.

Vastauksista on hankala tehdä johtopäätöksiä. Toisaalta voidaan ajatella urheilulajien olevan erityisen toivottuja yläkoululaisten keskuudessa, mutta urheilulajien toivominen saattaa myös johtua nuorten harrastuskäsityksestä, jota käsiteltiin luvussa 5.2. Vastaajat eivät välttämättä ajatelleet, että he voivat myös toivoa urheiluun liittymätöntä toimintaa, jolloin nämä toiveet eivät näy aineistossa. Näin ollen kysymyksen vastaukset todennäköisesti heijastavat enemmän yläkoululaisten toiveita urheilun harrastamistoiminnasta kuin harrastustoiminnasta yleisesti.

Kiinnostusta eri liikuntalajeihin tarkasteltiin harrastustoiveista erillisellä kysymyksellä (KUVIO 2). Kysymys numero 17 (LIITE 1) sisälsi listan, josta vastaajat saivat valita ne liikuntalajit joita joskus haluaisivat kokeilla. Kuviossa kaksi näkyvät vastausprosentit ovat vastausten prosentuaalinen määrä kaikista vastanneista, samalla tavalla kuten kuviossa yksi. Yläkoululaisia vastaajia kiinnostivat erityisesti itsepuolustuslajit, joita halusi kokeilla lähes kolmannes vastanneista. Toinen lähes yhtä suosittu laji oli kuntosaliharjoittelu. Lähes neljännes vastaajista halusi kokeilla tennistä, tanssia tai biljardia. Yläkoululaisten vastaukset eivät juuri poikkea tässä kysymyksessä muusta aineistosta. Kuitenkin parkour on yläkoululaisten keskuudessa pienemmässä suosiossa. Parkour on eniten kokeiluhalu herättävä laji muiden kyselyyn vastanneiden koulujen osalta (27,75%) mutta yläkoululaiset vastaajat sijoittavat sen vasta kuudenneksi. Tyttöjen ja poikien vastauksista löytyy merkittävä ero kahden liikuntalajin kohdalla. Tytöistä lähes puolet (44,34%) haluaisi joskus kokeilla tanssimista kun taas pojista tanssia haluaisi kokeilla vain 3,57% vastanneista. Pojilla huomattavasti use-

ammin vastattu laji on biljardi. Yli kolmasosa (37,5%) pojista haluaisi kokeilla biljardin peluuta, kun tytöistä vain joka kymmenes vastaaja halusi kokeilla lajia (9,43%).

KUVIO 2. Valitse listasta ne liikuntalajit, joita haluaisit joskus kokeilla

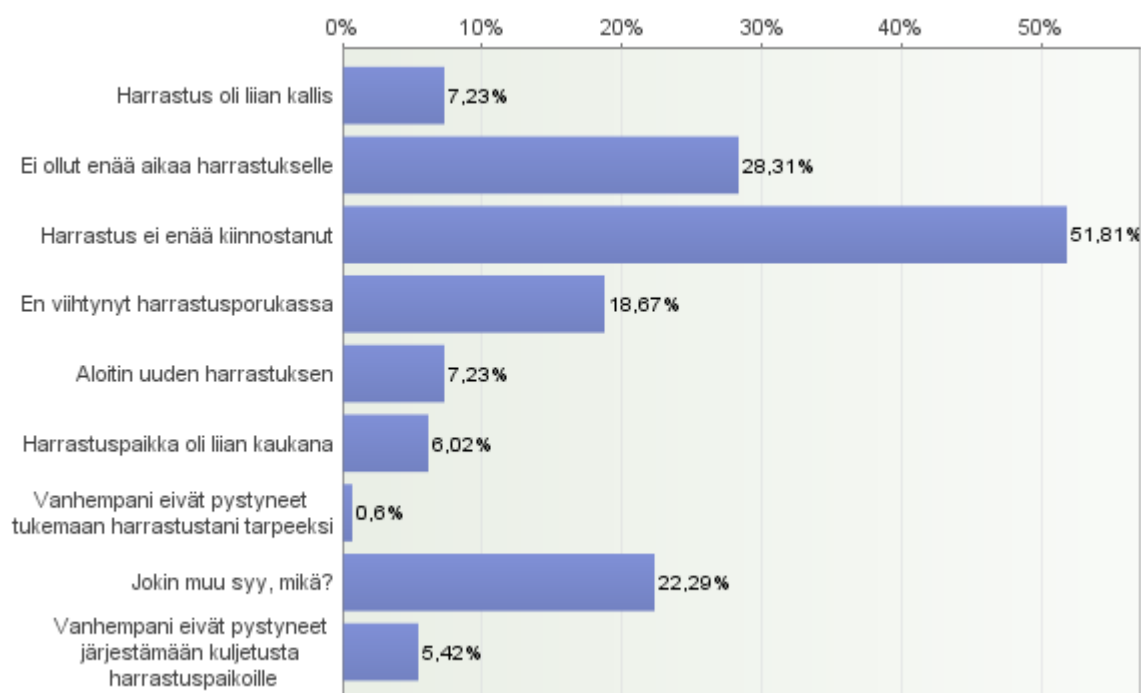
Yläkoululaisten joukosta löytyy kuitenkin halua aloittaa uusi harrastus. Yhtenä tutkimuskysymyksenä oli, haluavatko vastaajat aloittaa uuden harrastuksen. Tätä tutkimusongelmaa selvitettiin monivalintakysymyksellä. Kysymyksessä pyydettiin arvioimaan eri väittämiä, joista yksi oli ”haluaisin aloittaa uuden harrastuksen”. Vastausvaihtoehtoina olivat vaihtoehdot kyllä, ehkä ja ei. Vain hieman yli neljännes (26,14%) yläkoululaisista vastaajista oli valinnut vaihtoehdon ei. Suurin osa vastauksista oli ehkä –vastauksia (43,94%), joka viittaa pieneen mahdollisuuteen aloittaa uusi harrastus. Varmasti uuden harrastuksen aloittamista toivoi reilusti yli neljännes vastaajista (29,92%). Uusiin harrastuksiin ainakin pientä kiinnostusta osoittaa siis yli puolet koko vastaajaryhmästä, ja näin ollen matalan kynnyksen harrastusmahdollisuudet ovat tarpeen vielä yläkouluikäisillekin. Suosittuja harrastusryhmiä voisivat olla itsepuolustus- ja kuntosaliryhmät, jotka olisivat suunniteltu aloitteleville yläkouluikäisille nuorille. Tanssin suosio tyttöjen vastuksissa kertoo, että kysyntää löytyisi myös yläkoululaisten tyttöjen tanssiryhmälle, ja vastaavasti poikien suosiossa oleva biljardi kertoo mahdollisuudesta biljardikurssien tai biljardiin liittyvien harrastusryhmien järjestämiseen yläkoululaispojille.

5.4 Harrastusten lopettamiseen johtavat syyt

Harrastusten lopettamista mitattiin kyselyssä kysymyksellä ”oletko lopettanut jonkin harrastuksen viimeisen kahden vuoden aikana?” Vaihtoehtoina olivat kyllä ja ei. Kuusi kymmenestä (60,61%) yläkoululaisesta vastaajasta valitsi vaihtoehdon kyllä. Koska suuri osa vastaajista totesi harrastavansa jotain, tarkoittaa tämä todennäköisesti sitä, että vastaajilla on joko useampia harrastuksia joista osa jää pois, tai harrastukset ovat vaihtuneet. Niiltä vastaajilta, jotka olivat lopettaneet jonkin harrastuksen, kysyttiin lopettamiseen johtaneita syitä monivalintakysymyksellä (KUVIO 3). Kuviossa kolme on ilmoitettu aiempien kuvioden tapaan vastausten määrä prosenttilukuna kaikkien vastaajien osuudesta.

Yleisin syy lopettamiselle oli kiinnostuksen loppuminen, muiden merkittävien syiden ollessa ajan puute ja muut syyt. Mikäli vastaaja oli valinnut vaihtoehdon muu syy, häntä pyydettiin tarkentamaan avoimella vastauksella mistä syystä oli kyse. Vastaukset pitävät sisällään monia erilaisia loukkaantumisia sekä harrastusryhmien loppumi-

seen liittyviä syitä. Melko usein harrastus siis loppuu, mikäli ryhmä lopetetaan esimerkiksi ohjaajan ollessa kykenemätön jatkamaan ryhmässä tai nuoren kasvaessa yli-ikäiseksi ryhmään.

KUVIO 3. Jos vastasit kyllä, mikä oli lopettamisen syy? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

Harrastusten lopettamista ei ole tutkittu viimeaikaisissa lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksissa. Tämä on yllättävää, sillä tieto lopettamisen syistä auttaisi arvioimaan ja kehittämään nuorten harrastus- ja vapaa-ajan toimintoja. Nuorten harrastuksista luopumista on kuitenkin tutkittu esimerkiksi Helsingissä vuonna 2011. Kyseisestä tutkimuksesta selviää, että joka kolmas vastaaja on joutunut luopumaan harrastuksesta, ja tytöille näin on käynyt selvästi useammin. Mitä vanhempia nuoria tarkasteltiin, sitä yleisemmäksi harrastusten lopettaminen tuli. 11-vuotiaista harrastuksen lopettaneita oli hieman yli joka viides (22%), 15-vuotiaista lähes joka kolmas (32%) ja 17-vuotiaista jo selvästi kolmannes (39%). Lopettamisen syyt olivat samankaltaisia kuin tätä opinnäytetyötä varten tehdyssä kyselyssä. Kaksi useimmiten mainittua syytä tutkimuksessa liittyivät ajankäyttöön, ja ne olivat ajanpuute sekä harrastusaikojen sopimattomuus. Kolmanneksi yleisin vastausvaihtoehto oli muu syy. Samalla tavalla kuin Salossa tehdyssä kyselyssä, tämän vastausvaihtoehdon valitessa vastaaja voi tarkentaa syytä avoimella vastauksella. Helsingissä tehdyssä kyselyssä muu syyvaihtoehdon vastausten kärjessä ovat treenien rankkuuteen ja jaksamiseen liittyvät

syyt. Kaksi muuta, lähes yhtä usein mainittuja syitä, avoimessa vastauksessa olivat muutto sekä joukkueen hajoaminen (Keskinen 2011, 50-51.)

Verrattaessa Helsingissä ja Salossa huomataan, että lopettamisen syyt ovat hyvin samanlaisia. Merkittäviä syitä ovat ajanpuute ja harrastuksen loppumiseen tai joukkueen hajoamiseen liittyvät syyt. Kuitenkin Helsingissä tehdyssä tutkimuksessa näkyy paremmin harrastustoiminnan rasittavuuteen liittyvät syyt, joita Salon kyselyssä ei mainittu yhtä useasti. Suurin ero tutkimusten välillä löytyy harrastuksensa lopettaneiden määrässä. Siinä missä Helsingissä 15 –vuotiaista 32% oli vastannut lopettaneensa jonkin harrastuksen, Salon vastaava luku oli 60,61%. Salossa lopettaneiden määrä on peräti puolet suurempi. On mahdollista, että salolaisilla on erilainen suhtautuminen harrastustoimintaan. Salossa saatetaan haluta herkemmin lähteä kokeilemaan eri harrastuksia, mutta niihin ei sitouduta kovin helposti. Herkemmän lopettamiskynnyksen takia myös harrastuksiin liittyvää loppuun palamista tapahtuu vähemmän kuin pääkaupungissa. Ero saattaa myös johtua tutkimusten välillä olevasta ikävälisestä. Nuorisokulttuuri on muuttunut kuuden vuoden aikana, kuten myös harrastustoiminta kaupungeissa. Nämä muutokset saattavat osaltaan selittää eroa. Eri kaupunkien ja asuinalueiden välisiä ominaispiirteitä ei voi luotettavasti tarkastella ilman samaan aikaan saatuja tutkimustuloksia. Tulosten eroon saattaa myös vaikuttaa erilainen kysymysmuotoilu. Salossa toteutetussa kyselyssä selvitettiin harrastusten lopettamista viimeisen kahden vuoden aikana, mutta Helsingissä tehdyssä tutkimuksessa tarkasteltiin tärkeistä harrastuksista luopumista koko elämänkaaren aikana (Keskinen 2011, 180). Helsingissä harrastusten lopettaminen saattaa olla todellisudessa yleisempää kuin tulokset kertovat, sillä vastaajat ovat saattaneet luopua itselleen merkityksettömästä harrastuksesta, jotka eivät näy tutkimuksen tuloksissa. Vastaavasti Salossa tehdyn kyselyn kyllä-vastauksia saattaa rajoittaa kahden vuoden aikaraja.

Harrastusten lopettamista tapahtuu eniten teini-iässä. Tämä käy esimerkiksi ilmi vuoden 2015 nuorisobarometrissä, jossa käy ilmi että 15-19 -vuotiaiden ikäryhmässä harrastaminen on selvästi vanhempia ikäryhmiä harvinaisempaa (Myllyniemi 2015, 50). Harrastuksia on siis todennäköisesti lopetettu paljon hieman ennen 15 ikävuotta, jolloin tämän iän jälkeen harrastusten määrä tippuu. Tämä vaikuttaa pitävän paikkansa myös Salossa. Kyselyssä yläkoululaiset vastaajat olivat lopettaneet selvästi

enemmän harrastuksia kuin toiseen asteen opiskelijat. Yläkoululaisista 60,61% vastaajista oli lopettanut jonkin harrastuksen viimeisen kahden vuoden aikana, kun toisella asteella opiskelevien vastaajien vastaava luku oli 46,47%.

Jari Lämsä esittää tämän olevan osa aikuisuuteen kasvamisen prosessia. Vaikka Lämsä tarkkailee artikkelissaan erityisesti urheiluharrastuksia, on hänen tulkintansa rinnastettavissa myös muihin harrastamisen muotoihin, joissa on mahdollista esiintyä kilpailua. Lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä omaehtoinen liikunta muuttuu aikuisten ohjaamaksi toiminnaksi. Samalla harrastukseen tulee mukaan fyysisen aktiivisuuden lisäksi muita tavoitteita, jonka takia moni luopuu harrastuksesta motivaation puutteen takia. Nuoren kasvun kannalta harrastuksen lopettamisen voidaan ajatella olevan aikuistumista siinä mielessä, että nuori kiinnostuu elämän tärkeistä osa-alueista leikin ja harrastamisen jäädessä taustalle. Harrastuksesta luopuminen edellyttää pohdintaa harrastuksen merkityksestä sekä vertailua muihin harrastuksiin ja vapaa-ajan viettotapoihin, ja päätös tapahtuu pitkän ajatteluprosessin tuloksena (Lämsä 2002.)

Salossa tehdyn kyselyn tulokset lopettamiseen johtavista syistä tukevat Lämsän teoriaa. Useimmat lopettamisen syyt yläkoululaisilla olivat kiinnostuksen ja ajan puute. Tämä saattaa kertoa siitä, että yläkoululaiset ovat pohtineet harrastuksensa merkitystä vertaamalla sitä muihin elämän osa-alueisiin. Toinen harrastus on saattanut tuntua tärkeämmältä, koulu on saattanut alkaa viedä enemmän aikaa tai harrastuksesta on tullut liian kilpailullista tai aikaa vievää. Nämä tekijät ovat saattaneet vaikuttaa yläkoululaisen mielenkiintoon vanhaa harrastusta kohtaan. Lopettamisprosessi vaatii oman elämän tavoitteiden ja toiveiden pohdintaa, ja näin ollen lopettamisprosessi saattaa opettaa nuorelle paljon omasta itsestään. Harrastuksen lopettaminen ei ole välttämättä negatiivinen asia, mutta harrastuksen poistuttua elämästä katoavat myös harrastuksista saadut hyödyt. Harrastuksista saadut sosiaaliset kontaktit saattavat kadota ja opitut taidot voivat unohtua. Yläkoululaisille nuorille olisikin erityisen tärkeää tarjota sellaista harrastustoimintaa, joka ei vie liikaa pois yläkoululaisen muusta vapaa-ajasta. Harrastusryhmät, joihin voi osallistua helposti vaikka vain kerran viikossa, auttavat luomaan sosiaalisia kontakteja tuoden samalla mukanaan mahdollisuuden ylläpitää jo opittuja harrastustaitoja tai oppia uutta.

Hieman yllättävänä tuloksena voidaan pitää harrastusten korkean hinnan pientä osuutta harrastusten lopettamisessa. Kuten uusimmassa nuorisobarometrissa ilmeni, yli puolet nuorisobarometrin vastaajista olivat jättäneet harrastuksen aloittamatta sen arvokkuuden takia (Myllyniemi 2015). Myös harrastustakuu-valtuustoaloitteen suurena motivaationa on ollut tämä tutkimustulos (Salon kaupungin vapaa-aikalautakunta 2016). Vaikka on mahdollista, että kustannuskysymykset eivät ole Salossa niin merkittäviä kuin muualla Suomessa, on todennäköisempi selitys nuorisobarometrin ja Salossa tehdyn kyselyn kysymyksen muotoilussa. Nuorisobarometrin tulos kertoo, kuinka moni vastaajista on jättänyt harrastuksen aloittamatta sen hinnan vuoksi. Salossa tehty kysely mittaa sitä, kuinka moni on joutunut lopettamaan jonkin harrastuksen sen hinnan vuoksi. Näin ollen voidaan tulkita, että harrastukset eivät välttämättä muodostu liian kalliiksi ajan kuluessa, vaan mielenkiintoista harrastusta ei välttämättä päästä muutaman kokeilukerran jälkeen edes aloittamaan hinnan vuoksi. Korkea harrastamisen määrä nuorten keskuudessa (ks Merikivi, Myllyniemi & Salasuo 2016; Myllyniemi 2015; Myllyniemi & Berg 2013) kuitenkin kertoo, että monelle niistä jotka ovat jättäneet kalliin harrastuksen aloittamatta, on löytynyt jokin muu harrastus. Nuorisobarometrin tulokset saattavatkin kertoa joidenkin suosittujen, mielenkiintoisten harrastusten korkeasta hinnasta enemmän kuin koko harrastuskentän kaikkien mahdollisuuksien korkeista kustannuksista.

Useimmiten harrastusten kustantaja on lapsen tai nuoren vanhemmat ennen lapsen muuttoa pois kotoa. Vanhempien kustantaman harrastuksen hinta ei välttämättä välity lapsen tai nuoren mieleen. Koska Salossa tehdyn kyselyn vastaajat ovat suurin osa alle 18-vuotiaita, on todennäköistä että harva heistä kustantaa itse oman harrastuksensa. Vanhemmat tai huoltajat saattavat piilottaa kustannussyiden olevan harrastuksen lopettamisen taustalla, ja suostutella lapsensa johonkin toiseen harrastukseen. Tällä saattaa olla vaikutusta kyselyn tuloksiin. Tarkempaa tietoa harrastusten kustannusten vaikutuksista lasten ja nuorten harrastamiseen tulisikin selvittää harrastavien nuorten vanhemmilta. Tämä tieto olisi arvokasta kustannusten vaikutusten arviointiin niin paikallisella kuin valtakunnallisellakin tasolla.

6 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda hyvä pohja nuorten harrastustoiminnan kehittämiseksi Salossa. Tämä edellytti tietoa nuorten nykyisestä harrastamisesta, kiinnostuksen kohteista ja toiveista harrastustoimintaa kohtaan. Kyselystä kävi ilmi vastaajien harrastusten määrän olevan lähes valtakunnallisella tasolla. Vaikka suurin osa vastanneista yläkoululaisista harrastaa jotain, löytyi kyselyn perusteella myös melko runsaasti halua aloittaa uusi harrastus. Vastausten perusteella löytyi myös useasti toivottuja harrastamisen muotoja, jotka luovat hyvän perustan harrastustoiminnan kehittämiseksi Salon seudulla. Tehty kysely tuotti arvokasta tietoa harrastamisesta, harrastamisen toiveista sekä vapaa-ajan vietosta, jotka vastasivat opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin liittyen nykyiseen harrastamisen määrään sekä harrastustoiveisiin. Vaikka kyselyn vastaajamäärä on yläkoululaisten kohdalla kunnioitettava, on huomioitava yhden yläkoulun vastaajien puuttuminen. Kyselyn tuloksia ei kannata pitää absoluuttisena totuutena, vaan se tuleekin nähdä suuntaa antavana tietona, jonka pohjalta on turvallista lähteä tekemään kokeiluja eri harrastusmuotojen kanssa.

Tuotoksena luotu harrastustoiminnan ideapankki on muodostettu kyselyn tulosten sekä benchmarkingin kautta, luoden näin pohjan erityisesti salolaisten toiveisiin vastaavia harrastusmuotoja. Nämä harrastustoiminnan muodot on helppo ottaa käyttöön, ja moni niistä on todettu toimivaksi malliksi jo muualla. Näiden harrastustoimintamuotojen pohjautuminen tilastotietoon takaa vähintään jonkin asteisen suosion salolaisten nuorten keskuudessa. Tilaajan on myös helppo perustella harrastustoimintaa koskeviin rahoitushakemuksiin suunnitellun harrastustoiminnan vastaavan varmasti kysyntää, kun on jokin tilastotieto mihin viitata. Vaikka ideapankissa huomioidaan erityisesti Salon alueen tarpeet, monet harrastusmuodoista ovat myös helposti käyttöön otettavia muuallakin. Erityisesti harrastusmuodot, jotka ovat todettu erittäin toimivaksi muuallakin, ovat todennäköisesti suosittuja myös muualla Suomessa. Usea Salossa toivottu ja suosittu harrastustoiminnan muoto saattaa olla suosittu myös muualla Suomessa, tehden ideapankin harrastusmuodoista varteenotettavan vaihtoehdon myös muilla paikkakunnilla.

Vaikka tilaaja saattaa hyötyä opinnäytetyön tuotoksesta, vähintään yhtä arvokasta tilaajalle oli kyselystä saatu informaatio. Vaikka tilaaja onkin Salon nuorisopalvelut, voi kyselyn tietoja hyödyntää koko kaupunki. Kyselyn tulosten analysoinnin jälkeen pidettiin esitykset kyselyn tuloksista eri Salon kaupungin lautakunnille, jotta kyselytuloksia voidaan halutessa hyödyntää laajemmin. Vaikka tässä opinnäytetyössä keskityttiin yläkoululaisten harrastamiseen, kattoi kysely kaikki Salon koulut, lukuun ottamatta yhtä poisjäänyttä yläkoulua. Laaja, 1992 vastaaja tavoittanut kysely, antoi harrastustoiminnan lisäksi arvokasta tietoa vapaa-ajan vietosta, liikunnasta sekä nuorisotilatoiminnasta. Tieto toivotuista harrastuksista auttaa Salon kaupunkia suunnittelemaan harrastustoimintaa, ja kyselyn tuloksia onkin jo ehditty kokeiluluontoisesti hyödyntämään. Suositukseksi kyselyssä ilmennyttä parkouria on kokeiltu lavettityyppisenä liikunnan superlauantai tapahtumassa Liikkuva koulu –hankkeen toimesta (Salon seuraparlamentti 2017). Varsinaiselle tilaajalle, eli Salon nuorisopalveluille tärkeää tietoa harrastustoimintaa koskevien kysymysten lisäksi olivat nuorisotiloja koskeva tieto. Kysely piti sisällään oman osion nuorisotiloilla käymiseen ja nuorisotilojen tunnettavuuteen liittyviä kysymyksiä, jotka antavat hyvän pohjan myös nuorisotilatoiminnan arviointiin.

Tilaaja antoi vielä kirjallisen palautteen ennen opinnäytetyön valmistumista. Tilaaja toteaa palautteessa opinnäytetyön sitoutuvan yhteen hyvin valtakunnalliset vapaa-aikatutkimukset, joka tekee työstä arvokasta paikallisesta näkökulmasta. Ideapankki muodostui tilaajaan mukaan yllättävän lyhyeksi, mutta toisaalta tuo esiin vastaajien näkökulmasta toivotuimmat lajit esiin ja lienee riittävä. Kommunikaatio tilaajan kanssa on ollut erittäin sujuvaa, ja yhteydenpito on ollut pienellä katkolla ainoastaan kesätauolla. Tilaajan oli myös tyytyväinen kohderyhmän rajaukseen, sillä yläkoululaiset ovat nuorisopalveluiden näkökulmasta kiinnostava kohderyhmä.

Kyselytutkimus toi ilmi hyviä jatkotutkimuksen kohteita niin paikallisella kuin valtakunnallisestikin. Salossa pois jääneen yläkoulun osalta olisi hyvä vielä hankkia tietoa. Toinen merkittävä koko kyselystä poisjäänyt kohderyhmä on koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret. Harrastusten määrä ja merkitys saattavat olla hyvinkin erilaiset kouluikäisiin nuoriin verrattuna. Kokonaisvaltainen harrastustoiminnan kehittäminen edellyttää kaikkien huomioimista, ja tästä kyselystä poisjääneenä koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret eivät ole päässeet esittämään toiveitaan. Harrastusten kustan-

nuskysymyksiä varten olisi tärkeää saada myös mukaan vanhempien näkökulma nuorten harrastuksista. Tämä tieto olisi arvokasta niin Salon lisäksi myös valtakunnallisella tasolla.

LÄHTEET

- Cieslik, Mark & Simpson, Donald 2013. Key concepts in youth studies. London: Sage publications Ltd.
- Eaton, Sarah Elaine 2010. Formal, non-formal & informal learning: the case of literacy, essential skills and language learning in Canada. Eaton International Consulting Inc. Library and Archives Canada's Electronic Collection http://www.infed.org/archives/e-texts/eaton_literacy_languages_and_types_of_learning.pdf
- Harinen, Päivi; Honkasalo, Veronika; Soutu, Anne-Mari; & Suurpää, Leena (toim.) 2009. Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 91
- Itä-Suomen Yliopisto 2017. Benchmarking. Viitattu 19.9.2017. <https://www.uef.fi/benchmarking>
- Jaakkola, Timo; Liukkonen, Jarmo & Sääkslahti, Arja 2000. Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus
- Juote, Alina 2012. Urheilujärjestöt karkottavat nuoret liikunnan parista. Yle uutiset 19.6.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-6187561>
- Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 134.
- Keskinen, Vesa & Nyholm, Anna Sofia 2011. Nuoret Helsingissä 2011. Vapaalla, koulussa, vaikuttamassa. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2012:3.
- Kivikoski, Oscar 2017. Elektroninen urheilu osana nuoren vapaa-aikaa. eSports opas nuoren vanhemmille. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Kronqvist, Eeva-Liisa & Pulkkinen, Minna-Leena 2007. Kehityopsykologia. Matkalla muutokseen (1. painos). Helsinki: WSOY
- Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992 1 §
- Lastensuojelulaki 417/2007 6 §
- Liikuntalaki 390/2015 5 §
- Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 24, 2011.
- Lämsä, Jari 2002. Harrastusten jääminen – Nuorten luopuminen urheilusta. Teoksessa Kuure, Tapio; Vuori, Mika & Gissler, Mika (toim.) Viattomuudesta vimmaan. Lapsuudesta nuoruuteen-siirtymävaiheen tarkastelua. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 25, 79-88.
- Malmberg, Katarina 2017. Jos nuori haluaa lopettaa harrastuksen, pitääkö häntä patistaa jatkamaan? Asiantuntija neuvoo, miten asiaa voi käsitellä. Helsingin sanomat 17.1.2017. <http://www.hs.fi/elama/art-2000005048370.html>

- Merikivi, Jani; Myllyniemi, Sami & Salasuo, Mikko (toim) 2016. Media hanskassa. Lasten ja nuorten vapa-aikatutkimus 2016 mediasta ja liikunnasta. Nuorisotutkimusseura. Valtion nuorisoasian neuvottelukunnan julkaisuja nro 55.
- Myllyniemi, Sami (toim.) 2015. Arjen jäljillä. Nuorisobarometri 2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisoasiain neuvottelukunta & Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja ISSN 1455-268X (painettu), nro 54
- Myllyniemi, Sami 2009. Taidekohtia. Nuorisobarometri. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 97. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/Nuorisobarometri_2009.pdf
- Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi 2013. Nuoria liikkeellä! Lasten- ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriö Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja ISSN 2341-5568 (verkkajulkaisu), nro 49
- Mäyrä, Frans & Karvinen, Juho & Ermi, Laura 2015. Pelaajabarometri 2015: Lajityyppien suosio. Tampereen yliopisto. Informaatiotieteiden yksikkö. TRIM Research reports 21. Viitattu 21.9.2017. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99003/978-952-03-0153-8.pdf?sequence=1>
- Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Julkaisuja 73.
- Nuorisolaki 1285/2016 3 §
- Onkamo, Niina 2016. Minun kehoni, minun voimani. Taidekasvatus nuorten kehonkuvan vahvistamisessa Sinisellä Verstaalla. Opinnäytetyö. Kansalais- ja nuorisotyön koulutusala. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus harrastukseen –työryhmän raportti. Viitattu 3.9.2017. http://minedu.fi/documents/1410845/4449678/Jokaiselle+lapselle+ja+nuorelle+mahdollisuus+mieleiseen+harrastukseen_raportti.pdf/50642077-c9ac-4687-b591-fddfae1246a0
- Paajanen, Pirjo 2001. Lapsen vapaa-aika huoltajan silmin. Perhebarometri 2001. Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitos. Katsauksia E 12/2001. https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/5c5b0c992db91e721dd08fa68f0dca07/1505906225/application/pdf/4953318/Perhebarometri%202001_web.pdf
- Peltomaa, Harri; Ahlqwist, Saija ; Ahokas, Ari; Apponen, Olli; Kekki, Katri; Mikkola, Elisa; Oilinki, Marja; Seitola, Tuomo; Hedman, Anita; Mattila, Antti; Mikkola, Kati & Rytönen Outi 2008. Psykologian verkot (1. painos) Hämeenlinna: Opintoverkko Oy
- Pietarinen, Juhani & Poutanen, Seppo 1998. Etiikan teorioita (5. painos). Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Polvi, Singa 2008. Toimitaan yhdessä. Prososiaalisuuden edistäminen osana liikuntakasvatusta. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Raportteja 2/2008
- Puuronen, Vesa 2005. Methodological starting points. Teoksessa Helena Helve (Ed). Mixed Methods in Youth Research. Finnish Youth Research Network Publications 60.

- Salon kaupungin vapaa-ajan lautakunta 2016. Kokoomuksen ja SDP:n valtuustoryhmien valtuustoaloite koskien lasten harrastustakuuta. Julkaistu 02.02.2017. Viitattu 9.10.2017. <http://salo.tjhosting.com/kokous/20173733-5.PDF>
- Salon kaupunki 2017a. Nuoret. Lataa Liikettä. Viitattu 30.10.2017. <http://www.salo.fi/vapaaaikajamatkailu/liikunta/liikuntapalvelut/nuoret/>
- Salon kaupunki 2017b. Nuorisopalvelut. Viitattu 26.5.2017. <http://www.salo.fi/vapaaaikajamatkailu/nuoriso/>
- Salon kaupunki, 2017c. Vapaa-aika ja matkailu. Viitattu 31.7.2017. <http://www.salo.fi/vapaaaikajamatkailu/>
- Salon liikuntapalvelut 2017. Lataa liikettä! Lukuvuosi 2017-2018. Viitattu 30.10.2017. <http://www.salo.fi/attachements/2017-06-27T08-09-5554.pdf>
- Salon nuorisopalvelut 2017. Nuorten Salo. Viitattu 26.5.2017. <http://nuortensalo.fi/>
- Salon seuraparlamentti 2017. Kokouspöytäkirja 4/2017. <http://www.salo.fi/attachements/2017-06-20T13-29-2454.pdf>
- Sinkkonen, Jari 2009. Nuoruusiän monet haasteet. Teoksessa Seija Karppinen, Inkeri Ruokonen 6 Kari Uusikylä Nuoret ja taide. Innolla ja ilolla, uhmalla ja uholla. Helsinki: Oy Finn Lectura AB, 23-28.
- Soininen, Marjaana 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turun yliopisto täydennyskoulutuskeskus. Kasvatusalan julkaisuja.
- Tiessalo. Päivi 2017. Teini-ikäiset pojat löysivät takaisin harrastuksiin – höntsäilyvuoroja tarvitaan lisää. Helsingin sanomat 27.3.2017. Viitattu 9.10.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9531925>
- Turisti-info 2017. Salon kaupunki. Viitattu 19.11.2017. <http://www.turisti-info.fi/kunta-info/salon-kaupunki/>
- Valtakunnallinen työpajayhdistys Ry 2015. Sosiaalinen vahvistaminen käytänteinä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia. https://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/sosiaalinen-vahvistaminen-k_sitteen_-ja-palveluina.pdf
- Valtion nuorisoneuvosto 2016a. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukset. Viitattu 30.10.2017. <https://tietoanuorista.fi/julkaisut/nuorten-vapaa-aikatutkimukset/>
- Valtion nuorisoneuvosto 2016b. Nuorisobarometri. Viitattu 30.10.2017. <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>
- Yle uutiset 2011. Lapsen pitää harrastaa omilla ehdoillaan. Viitattu 11.9.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-5407505>

LIITTEET

Liite 1 Kysely

SALON NUORISOPALVELUT

Kysely vapaa-ajasta ja harrastuksista

Taustatiedot

1. Sukupuoli? *

- Mies/Poika
- Nainen/Tyttö
- Jokin muu/En halua sanoa

2. Kuinka vanha olet? *

- 8-12
- 13-15
- 16-17
- yli 18 vuotta

3. Missä opiskelet tällä hetkellä? *

- Alakoulussa, mikä on alakoulun nimi?

Yläkoulussa, mikä on yläkoulun nimi?

- Lukiossa
- Ammattioppilaitoksessa
- Opiskelen jossain muussa oppilaitoksessa

4. Mikä on asuinalue jolla asut tällä hetkellä? *

Mikäli asut Salossa tai Halikossa, kirjoita perään asuinalueesi, kuten Tupuri, Ollikkala, Angelniemi, Kokkila

Halikko, mikä alue Halikossa?

- Kisko
- Kiikala
- Kuusjoki
- Särkisalo
- Pertteli
- Muurla
- Suomensjärvi
- Perniö
- Salo, mikä alue Salossa?

Vapaa-aika ja harrastukset

5. Valitse kolme yleisintä vapaa-ajan viettotapaasi listasta *

- Videopelien tai kännykkäpelien pelaaminen
- Liikunta urheiluseurassa
- Liikunta kaverien kanssa
- Liikunta yksin
- Lukeminen
- Sosiaalisen median päivittäminen ja selailu

- Kavereiden kanssa oleskelu
  - Musiikin soittaminen tai laulaminen
  - Musiikin kuuntelu
  - Nuorisotalolla käyminen
  - Television katsominen
  - Kirjoittaminen tai bloggaaminen
  - Valokuvaaminen
  - Videokuvaaminen
  - Videoiden katsominen (esimerkiksi youtubesta)
  - Piirtäminen
  - Kaupungilla oleskelu
  - Kotona oleskelu
  - Muu vapaa-ajan viettotapa, kerro mikä
-

6. Onko sinulla jokin harrastus, aivan mikä tahansa? *

Mikäli sinulla on useampi harrastus, kirjoita kaikki harrastuksesi

- Kyllä, mikä harrastus?
-

- Ei

7. Onko sinulla tällä hetkellä jokin harrastus, jossa on mukana joku ohjaaja? (esimerkiksi valmentaja) *

- Kyllä

- Ei

8. Onko sinulla tällä hetkellä jokin harrastus, jossa ei ole ohjaajaa? (esimerkiksi jokin keräilyharrastus, videopelaaminen tai itsenäinen liikunta) *

- Kyllä

- Ei

9. Oletko mukana jossain yhdistyksen, järjestön tai urheiluseuran toiminnassa? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

SALON NUORISOPALVELUT

Kysely vapaa-ajasta ja harrastuksista

10. Oletko lopettanut jonkin harrastuksen viimeisen kahden vuoden aikana? *

- Kyllä
- En

11. Jos olet lopettanut jonkin harrastuksen, mikä oli lopettamisen syy? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Jos et ole lopettanut mitään harrastusta, sinun ei tarvitse vastata tähän kysymykseen

- Harrastus oli liian kallis
- Ei ollut enää aikaa harrastukselle
- Harrastus ei enää kiinnostanut
- En viihtynyt harrastusporukassa
- Aloitin uuden harrastuksen
- Harrastuspaikka oli liian kaukana

Jokin muu syy, mikä?

_____

12. Mitä harrastustoimintaa haluaisit Salon seudulle lisää?

Mikäli sinulla ei ole toiveita, voit jättää vastaamatta kysymykseen

---

---

13. Arvioi seuraavia väittämiä *

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Pidän liikunnasta	☐	☐	☐	☐	☐
Haluaisin aloittaa uuden harrastuksen	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni Salossa on paljon harrastusmahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan lisää tekemistä vapaa-ajalleni	☐	☐	☐	☐	☐
Vietän vapaa-aikaani paljon kavereiden seurassa	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhempani kannustavat minua harrastamaan jotain	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastuspaikoille on liian pitkä matka kotoani	☐	☐	☐	☐	☐
Haluaisin kokeilla jotain ryhmäliikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän, mistä löydän tietoa eri harrastusmahdollisuuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Olisi helpompaa mennä kokeilemaan jotain harrastusta kaverin kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Vietän vapaa-aikaani enemmän yksin kuin seurassa	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastan mielestäni tarpeeksi liikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen vapaa-aikaani	☐	☐	☐	☐	☐

Liikunta

14. Onko sinulla säännöllinen liikuntaharrastus? *

Kyllä

Ei

15. Kuinka usein harrastat liikuntaa? *

- En lainkaan
- 1-2 kertaa viikossa
- 3-4 kertaa viikossa
- 5 kertaa viikossa tai useammin
- Hyvin vaihtelevasti (joinakin viikkoina en yhtään, joinakin viikkoina monta kertaa)

16. Onko kotisi lähellä vähintään yksi hyvä paikka harrastaa liikuntaa? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

17. Valitse listasta ne liikuntalajit, joita et harrasta mutta haluaisit kokeilla

Mikäli sinulla ei ole halua kokeilla mitään liikuntalajia, voit jättää vastaamatta

- Jalkapallo
- Koripallo
- Käsipallo
- Jääkiekko
- Taitoluistelu
- Tanssi
- Biljardi
- Pöytätennis
- Tennis
- Itsepuolustuslajit
- Uinti
- Kuntosaliharjoittelu
- Juoksu
- Yleisurheilu
- Frisbeegolf
- Golf
- Pyöräily
- Miekkailu

- Jääpallo
- Suunnistus
- Kehonpainoharjoittelu tai Street Workout
- Jooga
- Amerikkalainen jalkapallo
- Voimistelu
- Rugby
- Keilaus
- Salibandy
- Skeittaus
- Parkour

Joku muu, mikä?

Nuorisotalotoiminta

18. Valitse listasta ne nuorisotilat, joista olet kuullut *

- Nuorten keskus Steissi
 Huudi, Kisko
 Inksu, Inkere
 Kunnarin Vintti, Kuusjoki
 Narikka, Perniö
 Nugga, Kiikala
 Nuttu, Suomensjärvi
 Mesta, Märynummi
 Muurlan nuorisotalo
 Halikon nuorisotila
 Poiju, Särkisalo
 Angelniemi, Seurojen talo
 Kaivola
 Teijo
 Vartsala
 Kerhola, Hajala
 En ole kuullut mistään näistä

19. Arvioi seuraavia väittämiä *

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Tiedän mikä on nuorisotila	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän missä on minua lähin nuorisotilani	☐	☐	☐	☐	☐
Haluaisin joskus käydä nuorisotilalla	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän mitä nuorisotilalla voi tehdä	☐	☐	☐	☐	☐
Uskallan tulla nuorisotilalle yksin, ilman kavereita	☐	☐	☐	☐	☐

Minulla on hyvin aikaa käydä nuorisotilalla

20. Käytkö säännöllisesti jollain nuorisotilalla? *

Kyllä

En

21. Jos vastasit kyllä, miksi käyt nuorisotilalla? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Jos et käy säännöllisesti jollain nuorisotilalla, sinun ei tarvitse vastata tähän kysymykseen

Tulen kaverieni takia

Pidän nuorisotilan ympäristöstä

Nuorisotilalla on minulle mielekästä tekemistä

Pidän nuorisotilan ohjaajista

Viihdyn nuorisotilalla

Muu syy, kerro mikä?

---

22. Jos vastasit en, miksi et ole käynyt nuorisotilalla? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Jos käyt säännöllisesti jollain nuorisotilalla, sinun ei tarvitse vastata kysymykseen

Minulla ei ole aikaa

En ole kiinnostunut käymään nuorisotilalla

Nuorisotila on liian kaukana

En halua mennä nuorisotilalle yksin

Olen liian nuori käymään nuorisotilalla

Olen liian vanha käymään nuorisotilalla

Käyn nuorisotilalla vain hyvin harvoin

Nuorisotila on liian harvoin auki

23. Vapaa sana, tähän voit antaa halutessasi palautetta kyselystä

Kiitos paljon kyselyyn osallistumisesta!